

మన

రైతువాది

మాసపత్రిక, అక్టోబరు - 1993

నర

మినుము

సోమయాచిక్కులు

పురుగుమందుల వాడకంలో జాగ్రత్తలు

కాశం జిల్లా పాడి పరిశ్రమకు నష్టాలా ?

బీనగర్ మరో సోమాలియాగా మారనుందా ?

రైతుల పథకాల సూ

భూముల వివరాలు

		ఎ.సెం.	ఎ.సెం.
కాకినాడ డివిజన్	ఎ. శ్రీకాకుళం	11,830.90	
	బి. విజయనగరం, విశాఖ	8,278.72	
	సి. తూర్పు గోదావరి	17,278.68	61,576
	డి. పశ్చిమ గోదావరి	9,512.66	
	ఇ. కృష్ణ	14,678.32	
గుంటూరు	ఎ. గుంటూరు	40,199.40	
	బి. ప్రకాశం	31,366.68	92,826
	సి. నెల్లూరు	21,260.09	
కర్నూలు డివిజన్	ఎ. కడప	10,386.59	
	బి. కర్నూల్	26,554.90	
	సి. అనంతపూరి	28,820.88	
	డి. చిత్తూరు	16,115.22	
హైదరాబాద్ డివిజన్	ఎ. ఖమ్మం	11,270.14	
	బి. వరంగల్	3,380.38	
	సి. నల్లగొండల	5,580.55	
	డి. నిజామాబాద్	18,550.39	74,876.
	ఇ. కరీంనగర్, అదిలాబాద్	589.00	
	ఎఫ్. మహబూబ్ నగర్	30,384.37	
	జి. మెదక్, రంగారెడ్డి	5,075.10	
	హెచ్. హైదరాబాద్ జంటనగరాలు	48.52	

మొత్తం 3,11,169.6

1. దేవాలయాల సంఖ్య	:	31,937
2. ధర్మాదాయ సంస్థలు	:	2,640
3. మఠాలు	:	216

మొత్తం 34,793

ఇందులో భూములు కలిగి ఉన్న సంస్థలు	:	9,797	ఎకరాలు
అర్చకుల స్వాధీనంలో ఉన్న భూమి	:	80,000	ఎకరాలు
కౌలుదార్లుగా నమోదుకాకుండా అక్రమ దారులుగా పరిగణింపబడుతున్నవారి చేతుల్లో	:	20,000	ఎకరాలు

ఫార్సుగా మారిన గ్రామీణ ఉపాధి పథకాలు

తంత్ర్యం వచ్చిన ఈ 46 సంవత్సరాలలో గ్రామీణ నిరుద్యోగం మరింతగా పెరిగింది. శారీరక శ్రమ చేయడానికి సిద్ధంగా వున్నా పని దొరక్క అల్లాడుతున్నారు. వ్యవసాయంపై ఒత్తిడి పెరిగి వేతనాలు కూడా వడిపోతున్నాయి. పాట్ల చేతపట్టుకొని లక్షల సంఖ్యలో పట్టణాలకు వలస పోతున్నారు. ప్రత్యేకించి కరువు ఏడిత ప్రాంతాల నుండి ఈ వలసలు మరి ఎక్కువగా వుంటున్నాయి. గ్రామాభ్యుదయం వికసించడానికి బదలుగా నిర్వీర్యమౌతున్నది.

మన దేశంలో గ్రామీణ నిరుద్యోగులు 10 కోట్లకుపైగా వుంటారని ఒక అంచనా. వీరందరికీ పని కల్పించకుండా దేశం ఎలా ముందుకు పోతుంది? కాని ప్రభుత్వాలు మాత్రం శాశ్వత సంపూర్ణ ఉపాధికి ఎలాంటి చర్యలూ తీసుకోవడం లేదు. రాజకీయంగా అవసరమొచ్చినపుడు లేదా ఆర్థిక సంక్షోభం (మాంధ్యం) తీవ్రస్థాయిలో వున్నపుడు మాత్రమే వారికి గ్రామీణ ఉపాధి గుర్తుకొస్తుంది.

గతంలో ఎన్.ఆర్.ఇ.పి. మరియు ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి. అనే రెండు గ్రామీణ ఉపాధి పథకాలు వున్నాయి. వీటి ద్వారా పనులు కల్పించి ఉపాధి చూపిస్తామన్నారు. అదర్థాలు కాగితాల మీదనే వుండి పోయాయి. డబ్బు మాత్రం కాంట్రాక్టర్లు, అధికారులు, రాజకీయ నాయకుల చేతికిపోయింది. ఇందులో వాస్తవానికి 15 శాతం కూడా జనానికి చేరలేదని మాజీ ప్రధాని స్వర్గీయ రాజీవ్ గాంధీ స్వయంగా పేర్కొన్నారు. ఆయన తన పాలన చివర దశలో పార్లమెంటు ఎన్నికలను ఎదుర్కోవలసి వుండగాపై రెండు పథకాలు రద్దుచేసి వాటి స్థానంలో "జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన"ను ప్రారంభించి కేంద్రం నుండి నేరుగా గ్రామాలకు నిధులు పంపే ఏర్పాటు చేశాడు. దీనికి 20 శాతం గ్రాంటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కలుపుతాయి. గ్రామంలో వుండే ప్రతి నిరుద్యోగికి సంవత్సరానికి కనీసం 100 రోజులు పని కల్పించడం వాటి లక్ష్యం. ఈ లక్ష్యం నెరవేరకపోగా నిధులన్నీ పెద్ద ఎత్తున దుర్వినియోగం అవుతున్న విషయం బహిరంగ రహస్యమే. దాదాపు 60 శాతం నిధులు నిరుపయోగమవు తున్నాయని గతంలో కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖామంత్రిగా వున్న శ్రీ వెంకటస్వామి స్వయంగా సెలవిచ్చారు.

ప్రస్తుతం దేశవ్యాప్తంగా కాంగ్రీహాలకులపై జనం పెద్ద ఆనంత్యప్రీతిగా వున్న సమయంలో ఏదో విధంగా వారిని చల్లబరచాలని కొత్త పథకాలు ప్రకటించారు. దాని ప్రకారం జవహర్ రోజ్ గార్ యోజనను సంస్కరించి 1700 బ్లాకులలో మరింత పటిష్టంగా అమలు జరుపుతారంట. కనీసం మనిషికి 100 రోజులు పని కల్పిస్తారంట. విద్యావంతులైన నిరుద్యోగుల కోసం "ప్రధాన మంత్రి రోజ్ గార్ యోజన" పేరుతో మరో పథకం ప్రవేశ పెట్టి దాని కోసం రూ.540 కోట్లు కేటాయిస్తారంట. 10 లక్షల మందికి పని కల్పిస్తారంట. గతంలో ఎన్నో స్వయం ఉపాధి పథకాలు (గ్రామోదయ, డిఆర్ డిపి, ట్రైసం వగైరా) విఫలమైన విషయం అందరికీ తెలుసు. ఇవి లబ్ధిదారులకు చేరకుండా మధ్యలోనే ఎందరో దళారులు వీటిని కాజేస్తున్నారు. వారే రాజకీయ నాయకులకు ప్రాపుగా వుంటున్న సంగతి తెలుసు.

మన రాష్ట్రంలో నిత్యం కరువువాత పడుతున్న రాయల సీమ, మహబూబ్ నగర్, ప్రకాశం, రంగారెడ్డి, నల్లగొండ జిల్లాలలో రూ. 83 కోట్ల 90 లక్షల పథకం రూపొందించడబడింది. దీని ప్రకారం 80,800 ఎకరాల్లో తోటల పెంపకాన్ని అభివృద్ధిచేసి నిరుద్యోగులకు ఉపాధి కల్పిస్తారంట. మనదేశంలో పశ్చిమ బెంగాల్ లో 'పనికి ఆహారం పథకం' ఎంతో ఆదర్శవంతంగా నడిచింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం దానికి నిధులివ్వకుండా తూట్లు పాడిచింది. మహా రాష్ట్రలో ఉపాధిహామీ పథకం (ఇజియస్) పేరుతో నడుస్తున్న స్కీముకి పెద్ద ప్రచారం లభించింది. ఇతర రాష్ట్రాలలో పోల్చుకున్నపుడు అది కొంత మేరకు లాభం కలిగించినా ఇటీవల కాలంలో దెబ్బతిన్నది. కేవలం 7 శాతం వ్యవసాయ కూలీలు మాత్రమే దాని ద్వారా లబ్ధిపొందారని ఒక అధ్యయనంలో తేలింది. 91 శాతం లాభం భూస్వాములకు, ధనిక రైతులకే చెందింది.

అందువలన జనాన్ని ఆకట్టుకోవాల్సిన రాజకీయ ఆపద్ధి మయంలో ప్రకటించే పథకాలన్నీ 'ఫార్సు' గానే మారుతున్నాయి. ఆ పేరుతో రాజకీయ దళారులు బాగుపడుతున్నారు. ఈ స్కీములు నిజంగా ఉపాధి కల్పించే పథకాలుగా మారాలంటే నిధులు కేటాయించడంతోపాటు వాటిపై అజమాయిషీ హక్కు ప్రజలకు, ప్రజా సంఘాలకూ వుండాలి. అన్నింటి కన్నామించి, రాజకీయ సంకల్పం వుండాలి. అప్పుడే అవి విజయవంత మౌతాయి.

మన

రైతువాణి

(మాస పత్రిక)

1993, అక్టోబరు

సంపుట : 4 సంవిక : 10

వెల : రూ. 3.00 పేజీలు : 28

సంపాదక వర్గం :

బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు

భీమిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి

పి. మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

(ఎడిటర్)

చిరునామా :

ఎడిటర్, మన రైతువాణి

30ఎ, పాత ఎం.ఎల్.ఎ. క్వార్టర్స్,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-29.

గమనిక : చెక్కులు, డిడిలు

మన రైతువాణి పేరుతో పంపగలరు.

లోపలి పేజీల్లో....

సంపాదకీయం.....	1
సెమినార్	3
రబీలో అపరాధం.....	5
పాగాకుపై	9
కోళ్ల పెంపకం	12
కరువుపై.....	13
నష్టాల్లో డ్రైర్ పరిశ్రమ	15
కాలుదారీ చట్టాలు	17
ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు	19
పురుగు మందుల వాడకంలో	20
ఉద్యమ వార్తలు.....	22
మనం మన ఆహారం	24

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి

“మన రైతువాణి” రైతుల పత్రిక. రైతు ఉద్యమాల కరదీపిక. దీన్ని ఇప్పటివరకు రైతులోకం ఎంతగానో ఆదరిస్తూ వస్తున్నది. దీన్ని మరింతగా అభివృద్ధి చేయడానికి పేజీలు పెంచాలని సంపాదక వర్గం నిర్ణయించింది. దీనితోపాటు ప్రస్తుతం మార్కెట్ ధరలను దృష్టిలో వుంచుకొని అనివార్యంగా చందారేట్లు పెంచాలని నిర్ణయించాము. చందాదార్లు అర్థం చేసుకొని అదరించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

కొత్తచందారేట్లు : విడిప్రతి వెల : రూ. 4-00

సంవత్సరచందావెల : రూ. 40-00 మూడు సంచికలు : రూ.100-00

(నవంబర్ 93 నుండి అమల్లోకి వస్తాయి)

గమనిక : పోస్టుద్వారా మీకు పత్రిక అందకపోతే వెంటనే మాకు ఒక కార్డు వ్రాయండి. అలాగే స్థానిక పోస్టు ఆఫీసులో ఫిర్యాదు చేసి దాని కాపీని మాకు పంపండి.

చదవండి! చందాదార్లుగా చేరండి!! చేర్పించండి!!!

Laser Typesetting : SHRAVANI GRAPHICS,
3-4-610/3, Lane Opp. to Deepak Mahal Bus Stop,
Narayanguda, Hyderabad - 29.

ప్రత్యామ్నాయ వ్యవసాయ విధానంపై జాతీయ సెమినార్

ఐ.యం.ఎఫ్.

ప్రపంచబ్యాంకు ప్రాత్యాహంతో భారత ప్రభుత్వం నూతన వ్యవసాయక, పారిశ్రామిక విధానాలను చేపట్టింది. పార్లమెంటులో వ్యవసాయ విధాన ముసాయిదా తీర్మానాన్ని చర్చ నిమిత్తం ప్రవేశపెట్టింది. అందులో ప్రధానంగా మన వ్యవసాయరంగం ఎగుమతుల కోసం ఉద్దేశించేదిగా వుండాలని పేర్కొన్నారు. ఈ విధానం దేశాన్ని వినాశపుటంచులకు నెడుతుందని కిసాన్ సభ విమర్శించింది. ఈ పూర్వరంగంలో ప్రత్యామ్నాయ వ్యవసాయ విధానంపై న్యూఢిల్లీలో సెప్టెంబర్ 25-26 తేదీలలో జాతీయ సెమినార్ జరిగింది. ఆల్ ఇండియా కిసాన్ సభ (ఎఐకెయస్) అఖిల భారత వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం కలిసి సంయుక్తంగా ఈ సెమినార్ ను నిర్వహించాయి.

25వ తేదీ ఉదయం నార్త్ అవెన్యూలోని పార్లమెంటు సభ్యుల క్లబ్ లో శ్రీ హరి కిషన్ సింగ్ సూరీ (అఖిల భారత కిసాన్ సభ మాజీ అధ్యక్షులు) సెమినార్ ను ప్రారంభించారు. ఆయన తన ప్రారంభోపన్యాసంలో దేశంలో నేడు వ్యవసాయ రంగం ఎదుర్కొంటున్న పలు సమస్యల్ని ప్రస్తావించారు. భూమి, నీరు, గిట్టుబాటు ధరలు, గురించి పేర్కొన్నారు. భూ సమస్య అత్యంత కీలకమైనదని పేర్కొంటూ భూసంస్కరణలు బాగా అమలు జరిగిన బెంగాల్, కేరళ, త్రిపుర రాష్ట్రాలలో వివిధంగా వ్యవసాయం అభివృద్ధి సాధించింది వివరించారు. ముఖ్యంగా పంజాబ్, హర్యానా, ఉత్తర ప్రదేశ్, కోస్తా ఆంధ్ర వంటి చోట్ల పెట్టుబడిదారీ విధానం వలన పేద వాళ్ళు భూములు కోల్పోతున్నారని, అధిక పెట్టుబడులు పెట్టి సాగుచేయలేక పెద్ద రైతులకు కౌశ్యకీస్తున్నారని ఇది క్రమంగా భూమి నుండి చిన్న రైతులు దూరంకావడానికి దారితీస్తుందని చెప్పారు. ఈ రోజు నూతన ఆర్థిక విధానాలను బలపరుస్తున్నవారు సబ్సిడీలు తొలగించి వాటి స్థానంలో ధరలు పెంచమని కోరుతున్నారని దీని వలన పేద రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు పూర్తిగా దరిద్రులౌతారని హెచ్చరించారు. వినియోగదారునికి అందుబాటులో వుండే విధంగా వ్యవసాయ

ఉత్పత్తుల ధరలు వుండాలని ఆయన చెప్పారు.

సెమినార్ లో వివిధ రంగాలకు చెందిన మేధావులు పత్రాలను సమర్పించారు. తొలుత శ్రీమతి ఉత్సాపబ్నాయక్ (జవహర్ లాల్ నెహ్రూ విశ్వవిద్యాలయం ప్రొఫెసర్ ప్రముఖ వ్యవసాయ ఆర్థికవేత్త) భూసంస్కరణలపై పత్రాన్ని సమర్పించారు. నేడు అమలు జరుగుతున్న సంస్కరణల పూర్వ రంగంలో భూసంస్కరణలు ప్రత్యామ్నాయ మార్గంచూపుతున్నాయని ఆఖరికి జపాన్, దక్షిణ కొరియా వంటి పెట్టుబడిదారీ దేశాల్లో కూడా భూసంస్కరణలు అమలు జరిగినందువలననే అభివృద్ధి సాధ్యమైందని స్పష్టపరచగా పేర్కొన్నారు. ప్రభుత్వ నూతన వ్యవసాయ విధానం వలన ఉద్యోగ అవకాశాలు పడిపోయి తిండి కూడా దొరక్క ఆఫ్రికా దేశాల్లో (సబ్-సహారా) లాగా ఆకలి చావులకు త్వరలోనే దేశం గురికావలసి వస్తుందని తీవ్రంగా హెచ్చరించారు. భూసంస్కరణలు జయప్రదం కావడానికి సహకార ఉత్పత్తి, పెట్టుబడి విధానాలను ఆమె సూచించారు. ఇది పేద రైతులు స్వతంత్రంగా నిలబడటానికి తోడ్పడుతుందని చెప్పారు. ఈ సభకు కిసాన్ సభ అధ్యక్షులు శ్రీ ఎన్. శంకరయ్య అధ్యక్షత వహించారు.

మధ్యాహ్నం శ్రీ పాటూరి రామయ్య అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో శ్రీ అబిజిత్ సేన్ నీటివనరుల సమస్యలపై ప్రసంగించారు. ప్రపంచ బ్యాంకు సూచనలతో నీటివనరులకు కేటాయింపు తగ్గించి, ఆభారాన్ని రైతులపై వేయాలని ఆలోచిస్తున్నారని చెప్పారు. దానికి బదులుగా నీటి వనరులపై పంచాయితీలకు అధికారం అప్పగించాలని, కేంద్ర ప్రభుత్వం కనీసం రు.25 వేల కోట్లు సబ్సిడీ నేరుగా పంచాయితీలకు అందించాలని సూచించారు. “నూతన ఆర్థిక విధానాలు - భారత వ్యవసాయ రంగం” అనే అంశంపై శ్రీ విష్ణువదాన్ గుప్తా పత్రాన్ని సమర్పించారు.

26వ తేదీ ఉదయం శ్రీ రామనారాయణ గోస్వామి అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో యువ పరిశోధకుల తరపున శ్రీ

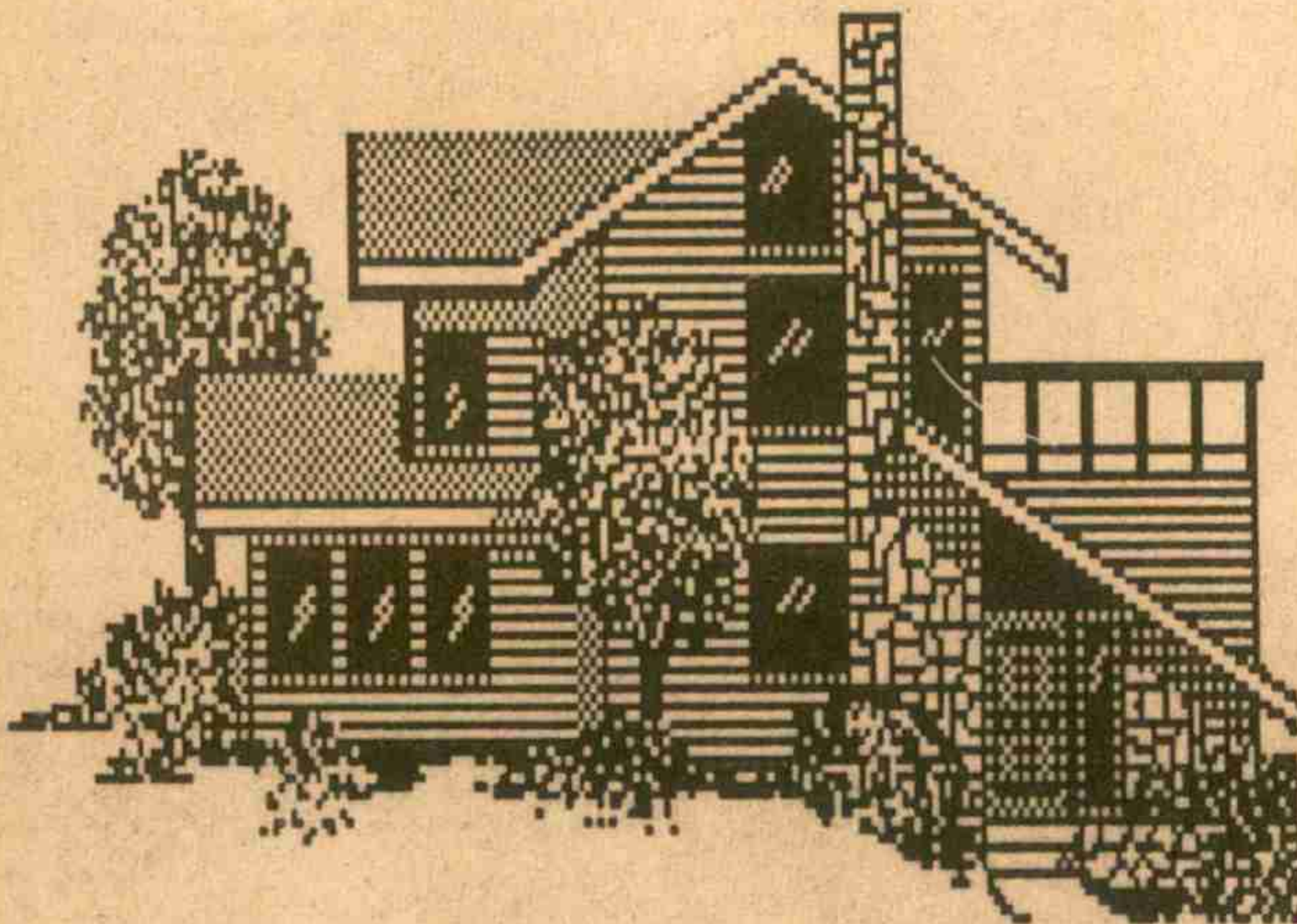
భట్టాచార్య “ధరలు-సబ్సిడీ”ల అంశంపై పత్రాన్ని సమరించారు. వ్యవసాయ ఉత్పాదనలకు సబ్సిడీల అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతూ అవి ఎత్తేసి ధరలు పెంచితే ఎదురయ్యే వినాశకర పరిణామాలను వివరించారు. అధికార వికేంద్రీకరణ జరగాలి, పంచాయితీలకు అధికారాలు ఇవ్వాలని ఆయన సూచించారు.

మధ్యాహ్నం జరిగిన సభలో “ప్రభుత్వ వ్యవసాయ విధాన ముసాయిదాపై ఒక విమర్శ” అనే పత్రాన్ని శ్రీ పి.కె. టాండన్ ప్రవేశ పెట్టారు. అనంతరం “నూతన ఆర్థిక విధానాలు - వ్యవసాయరంగం”పై ప్రభాత్ పట్నాయక్ ఉపన్యసించారు. ప్రధానంగా “ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ యొక్క ఆవశ్యకత గురించి వారు నొక్కి వక్కాణించారు. సామ్రాజ్య వాదులు తృతీయ

ప్రపంచ దేశాలను దోచుకొని దెబ్బతీయడానికే మనపై తమ విధానాలను బలవంతంగా రుద్దుతున్నదని పేర్కొన్నారు. ఆఫ్రికా దేశాల అనుభవాలను కూడా ఆయన ఈ సందర్భంగా ప్రస్తావించారు. ముగింపు సభకు శ్రీ హన్నన్ మొల్లా అధ్యక్షత వహించారు.

ఉపన్యాసకులంతా పత్రాలు సమర్పించాక ప్రతినిధులు వాటిపై చర్చల్లో పాల్గొన్నారు. వారు లేవనెత్తిన అంశాలపై తిరిగి వారు, సమాధానమిచ్చారు. ప్రత్యామ్నాయ వ్యవసాయ విధాన ముసాయిదాకు వారు రూపం ఇవ్వాలి వున్నది. ఈ చర్చ చాలా ఉపయుక్తంగా జరిగింది. ఈ సెమినార్ కు ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి ఉభయ సంఘాల తరపున 14 మంది హాజరైనారు. *

శుభాకాంక్షలతో.....

ప్రియా
నిమైర్త్వి

తెగుళ్ళు అప్పులు సాగు

○ంధ్రప్రదేశ్ లో సాగుచెయ్యబడుతున్న అపరాలలో పెసర, మినుము, కంది, అలసంద, ఉలవ, శనగ ముఖ్యమైనవి. క్రొత్తగా ప్రవేశపెట్టబడిన సోయాచిక్కుడు (నూనె గింజపైరు) కూడా పప్పుదినుసు పైరుగా అతి ముఖ్యమైనది. అయితే రబీలో (అక్టోబర్ - ఫిబ్రవరి) మినుము, శనగ మరియు పెసర ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో సాగు చెయ్యబడుతున్నాయి. ముఖ్యంగా “మినుము, వరి మాగాణి భూముల్లో నవంబర్ నెల నుండి ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో సాగుచెయ్యబడుతున్నది. ఈ పైర్ల సాగులో అందించబడుతున్న ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కొంత తెలుసుకొని వీటిని మెళుకువతో పండించగలిగితే దిగుబట్టు పెంచేందుకు అవకాశం ఉన్నది.

విజ్ఞానము

రబీకాలంలో సుమారు 12 - 13 లక్షల ఎకరాలలో వరి కోసిన తరువాత మినుము పండించడం పరిపాటి. ఈ విధంగా భూమి తయారు చేయకుండా వరికోయగానే లేక కోసేముందు సూటిగా విత్తడం మన రాష్ట్రంలో ఒక ప్రత్యేక పద్ధతి ఆనవాయితీగా వస్తున్నది. అయితే ఈ సాగులో కొన్ని సమస్యలున్నాయి.

- సరైన సాంద్రతలో మొక్కలు లేక పొలంలో ఖాళీలుండటం, దారులలో ఎక్కువ మొక్కలుండటం.
- కలుపుబెడద మరియు ఈ మధ్య బెడదగా మారిన బంగారుతీగ సమస్య.
- చివరి దశలో పైరు బెట్టుకు గురికావడం.
- బూడిద, ఆకుమచ్చ, ఎండు మరియు తుప్పు తెగుళ్ళ బెడద.
- కాండపు ఈగ, పాగాకు లద్దెపురుగుల ఉధృతి.

ఈ సమస్యల్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని సాగులో కొన్ని మెళకువలు పాటిస్తే ఫలితం ఉంటుంది.

విత్తన మోతాదు :

మాగాణి : 16-18 కిలోలు / ఎకరాకు

మెట్ట : 6-8 కిలోలు / ఎకరాకు

అనువైన రకాలు : యల్ బిజి-17 (పాలిష్ రకము) -

నేకరణ :

డా॥ యన్. వేణుగోపాలరావు
లాం ఫారం, గుంటూరు.

కృష్ణయ్య యల్ బిజి : 402, యల్ బిజి 611 యల్ బిజి 22, యల్ బిజి 639, 642 (క్రొత్త పాలిష్ రకాలు).

కలుపు మొక్కల యాజమాన్యం :

ఊద పిచ్చాకు వంటి కలుపు మొక్కల అదుపుకు హెక్టార్ కు 2 లీ. బాసాలిన్ లేక 1.5 లీ. స్టాప్ మందులను చల్ల వచ్చు. లాసో / అనిలోగార్డు మందులు కూడా కొంత వరకు పనిచేస్తున్నాయి. కాని ఎక్కువ కలుపు ప్రాంతాల్లో యల్ బిజి 402 అనే మినుము రకం లేక లాం.యం.2 అనే పెసర రకం వేస్తే కలుపును పైకి ఎక్కిరానివ్వచ్చు. బంగారుతీగ అదుపు కేవలం ఏరివేసి నిర్మూలించే పద్ధతి ద్వారానే సాధ్యమని తేలింది. ఇది సామూహికంగా ఆచరించాలి.

తెగుళ్ళు - నివారణ :

శిలీంధ్రపు తెగుళ్ళు : విత్తనముపై మరియు భూమిలో ఉండే శిలీంధ్రములు నుండి పైరును రక్షించుటకు కిలో విత్తనమునకు 2.5 గ్రా. థైరమ్ లేక 3 గ్రా. మాంకోజెబ్ మందుతో విత్తన శుద్ధి చెయ్యాలి.

బూడిద తెగులు : ఒక గ్రాము కార్బండెజిమ్ (డెరోసాల్, బావిస్టన్) లేదా థయోపానెల్ మిథైల్ (టాప్స్ యం. 70) మందును 15 రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు పిచికారి చెయ్యాలి. యల్ బిజి 17 మినుము రకం బూడిద తెగులు తట్టుకొనును.

ఆకుమచ్చ తెగులు : 2.5 గ్రా. మాంకోజెబ్ (డైఫేన్ యం. 45) లేదా 1 గ్రా కార్బండెజిమ్ మందును ఒక లీటర్ నీటిలో 15 రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు పిచికారి చెయ్యాలి.

కుంకుమ తెగులు : 1 మి.లీ. కాలిగ్నిన్ లేదా 3 గ్రా. మాంకోజెబ్ లేక కెరాఫేన్ 1 మి.లీ. చొన ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి వారము రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు పిచికారి చెయ్యాలి.

వేరుకుళ్ళు మరియు ఎండు తెగులు : ఈ తెగులు ఈ మధ్య కాలములో మాగాణి మినుముపై పెద్ద బెడదగా

మినుము

పరిణమించింది. దీని నివారణకు పై మందులు పనిచెయ్యవు. విత్తన శుద్ధి కొంత ఉపయోగకరము. ఈ తెగులును కొంతవరకు తట్టుకొనే బుట్ట మినుము, యల్ బిజి 402, 611, 22, 639, 642లను ఎన్నుకోవాలి. అనవాయితిగా వేసే నేతిమినుము లేక యల్ బిజి 17 వంటివి ఈ తెగులు ఎక్కువైన ప్రాంతాల్లో సాగుచెయ్యరాదు.

వెరన్ తెగులు : రబీలో రెండు ముఖ్యమైన వెరన్ తెగుళ్ళు - పల్లాకు మరియు వెల్టాకు - మినుముపై వస్తాయి. ఇవి సామాన్యంగా పురుగుల ద్వారా వ్యాపిస్తాయి. కాబట్టి యివి అదుపు చేసేందుకు తెల్లదోమ, పేనుబంక, ముడత పురుగుల్ని నివారించు కోవాలి. ఇవి సోకిన మొక్కల నుండి విత్తనము కట్టడం మంచిది కాదు. ఈ తెగులు ప్రారంభంలోనే గమనించి అటువంటి మొక్కల్ని పీకి వెయ్యాలి.

పురుగుల యాజమాన్యం : మినుము పైరు మొదటి దశలో ముఖ్యంగా చిత్త పురుగులు, తెల్లదోమ, ఆకు ముడత (త్రిప్స్) పురుగులు వస్తాయి. అంతేగాక కాండపుఈగ కొన్ని పంటకాలాల్లో బెడదగా పరిణమించి మొక్కలు చచ్చిపోతాయి. వీటి అదుపుకు తెగుల్ల మందుతో విత్తన శుద్ధి చేసేటప్పుడు కిలో విత్తనానికి 35-30 గ్రా. కార్బోప్యూరాన్ పాడి లేక కార్బోసెల్ఫాన్ పాడి వాడితే మంచిది. యివి దొరకని స్థితిలో, మొక్కలపై ఆనవాయితిగా వాడే ఎండ్ నెల్ఫాన్ (2 మి.లీ./లీటర్) క్లోరిపైరిఫాస్, ఎసిఫేట్ వంటి మందుల్ని వాడవచ్చును. అయితే ఈ మందులు వాడినప్పుడు మనకు వరి ద్వారా సంక్రమించిన కొన్ని ఉపయోగకర జీవులు తద్వారా జరిగే పురుగు సహజ అదుపుకు నష్టం కలుగుతుంది. కాబట్టి విత్తన శుద్ధి వీలుకానప్పుడు పై మందులు చల్లకుండా ఉండటమే మేలు.

పైరును పూత - పిందె దశలో ఆశించే పాగాకు లద్దె పురుగును సమగ్ర సస్యరక్షణ పద్ధతిలో అదుపు చెయ్యాలి. ముఖ్యంగా లింగాకర్షణ బుట్టల ద్వారా నిఘాకార్యక్రమం ఆచరించాలి. అంతేగాక పాగాకు లద్దెపురుగు (ప్రాడినియా) గ్రుడ్లను గుర్తించడం చాలా తేలిక. కాబట్టి గ్రుడ్లను, గ్రుడ్ల నుండి బయటకు వెలువడి ఒకే ఆకుపై ఉండి పై పత్రహరితాన్ని తిని బ్రతికే పిల్ల పురుగుల్ని ఏరివేయడం తేలిక. అవసరమైన స్థితిలో (పైరు 50-60 రోజుల దశలో) క్లోరిపైరిఫాస్ / ఎండ్ నెల్ఫాన్ / ఎసిఫేట్ / ఎకలక్స్ / సైఫర్ మిక్రిన్ మందులలో ఏదో ఒకటి రెండుసార్లు మాత్రమే వాడి ఈ పురుగును అదుపు చేయవచ్చని గమనించబడినది.

పెసర

పెసరలో ముఖ్యమైన రకాలుగా యల్ బిజి 407; మధిర రకాలు 450; లాం యం.2; యల్ బిజి 460, 461; నీలాలు, వరంగల్ మొదలగునవి పేర్కొనవచ్చును.

మాగాణిలో విత్తన మోతాదు : 10-12 కిలోలు/ఎకరాకు

మెట్టలో విత్తన మోతాదు : 5-6 కిలోలు / ఎకరాకు.

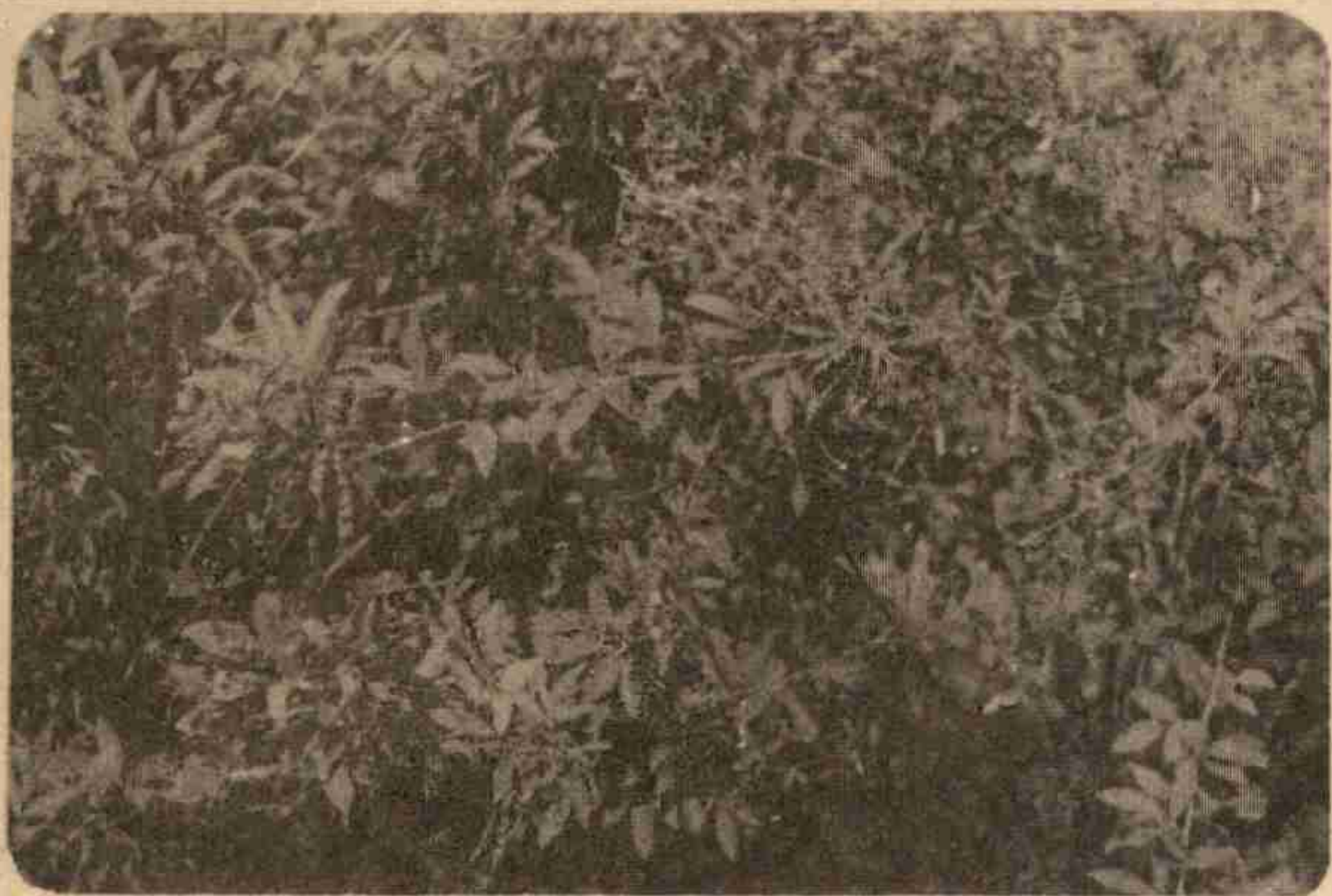
లాం.యం.2 దీర్ఘకాలిక రకమైనప్పటికీ (80-90 రోజులు) యిది కలుపును తట్టుకొని మంచిని దిగుబళ్లస్తున్నట్లు గమనించడమైనది. అదే విధంగా యల్ బిజి 450 వంటి రకం పైరు కోతకొచ్చినప్పుడు జల్లులు పడినప్పటికీ గింజ నాణ్యత చెడదనేది తెలుస్తున్నది. ఇవి పల్లాకు తెగులును తట్టుకొంటాయి.

సస్య రక్షణ : ఈ పైరుకూడా మినుములో వలే విత్తన శుద్ధి చేసి, అవసరాన్ని గమనించి మాత్రమే రసాయనిక మందులు వాడితే మంచి దిగుబళ్లు సాధించవచ్చు.

కంది

కంది సాధారణంగా తొలకరి పంటగా అనేక యితర పంటలతో కలిపి మిశ్రమ పైరుగా సాగు చేస్తుంటారు. అయితే రబీ పంటగా కూడా కందిని వేసుకోవటానికి అవకాశాలున్నాయి. రబీ కంది అనువైన ఎత్తులో వుండటం వలన కాయ "తొలుచు పురుగు" (శనగ పచ్చపురుగు) అదుపు కొంత వరకు సాధ్యమౌతున్నదని గమనించడమైనది.

మధ్యకాలిక రకాలు అంటే తొలకరిలో విత్తినప్పుడు 150-180 రోజులకు కోతకు వచ్చే - యల్ ఆర్ జి 30, సి.11, బిడియన్ 1, ఐసిఎల్ 270, ఐసిపియల్ 85063, యంఆర్ జి 660 -రకాలు. రబీలో వేస్తే 110-120 రోజులకు వస్తాయి.

కంది

వర్షాకాలపు (ఖరీఫ్) మరియు చలికాలపు (రబీ)
కందిపైర్లో తేడాలు

వివరం	ఖరీఫ్పైరు	రబీపైరు
విత్తుకాలం	జూన్-జూలై	అక్టోబర్
పద్ధతి	సహపంటగా	ఏకపంటగా
విత్తన మోతాదు(ఎ)	4-5 కిలోలు	15 కిలోలు
విత్తే పద్ధతి	120 x 20 సెం.మీ.	45 x 10 సెం.మీ.
కాల పరిమితి	160-180 రోజులు	110-120 రోజులు
పెరిగే ఎత్తు	2 మీ	90సెం.మీ.-1.25 మీ.
కాయగింజల పరిమాణం	బాగుంటుంది	తగ్గుతుంది
కాయతొలేవు పురుగు బెడద	ఎక్కువ	తక్కువ
దిగుబడి (ఎకరానికి)	6-8 క్వంటాళ్లు	5-6 క్వంటాళ్లు

'ఐసిపియల్ 87' అనే కందిరకం స్వల్ప కాలిక రకం. ఇది మిశ్రమ పంటగా పనికిరాదు. సాల్ల మధ్య దూరం 30-45 సెం.మీ. మించి ఉండరాదు. ఎకరాకు 15 కిలోలు విత్తాలి, 3-4 సార్లు కాయలు కోసుకోవచ్చు. ఆరుతడి పైరు, పచ్చపురుగు /

మరూకా పురుగుల తాకిడి ఎక్కువ.

శనగ పచ్చపురుగును దృష్టిలో ఉంచుకొని ఐసిపియల్ 332 (అభయ), ఐసిపియల్ 84060 మరియు యల్ ఆర్ జి 30 సాగు చేస్తే మంచిది. అదేవిధంగా నిఘా కార్యక్రమం అమలు చేసి, అవసరాన్ని బట్టి - గ్రుడ్లు పెట్టే సమయం గమనించి ఎండోసల్ఫాన్ + యన్.పి.వి. ద్రావణం + బెల్లం + టిపాల్ ను సరైన పద్ధతుల్లో చల్లితే తక్కువ ఖర్చుతో పురుగును అదుపు చేయవచ్చు. యన్.పి.వి ద్రావణం దొరకనప్పుడు ఫూలుమందు లైన క్వినాల్ ఫాస్ / క్లోరిపైరిఫాస్ / ఎసిఫేట్ మందుల్లో ఒకదాన్ని పవర్ స్ప్రేయర్ తో చల్లటం మంచిది. మందుచల్లే మనిషి తగు జాగ్రత్త తీసుకోవాలి.

శనగ

మన రాష్ట్రంలో శనగ సుమారు 50 -60 వేల హెక్టార్లలో పండించబడుతున్నది. శనగలో జ్యోతి, అన్నెగిరి, ఐసిసిసి 37, ఐసిసియు 10 వంటి దేశీయరకాలు మరియు ఐసిసివి 2 వంటి కాబూరీ రకం మంచివని తేలింది. అక్టోబర్ మొదటి వారం నుండి నవంబర్ చివర వరకు శనగ విత్తవచ్చును. గింజ పరిమాణాన్ని బట్టి హెక్టారుకు 50-65 కిలోల విత్తనం అవసరం. వరుసల మధ్య 30 సెం.మీ. మొక్కల మధ్య 10 సెం.మీ. దూరం ఉండేట్లు విత్తాలి. శనగ పైరును ముఖ్యంగా మూడు రకాల తెగుళ్లు ఆశిస్తాయి.

ఎండు తెగులు : ఆకులు ఒక్కసారిగా కాడలతోపాటు ముడుచుకొని పోతాయి. కాండాన్ని చీల్చి చూసినప్పుడు నల్లగా మారి ఉంటుంది. మొక్క చివరి నుండి ఎండిపోతూ ఉంటుంది. విత్తనాన్ని "బెన్ లేట్" అనే శుద్ధి మందుతో పట్టిస్తే ఈ తెగులు అదుపు చేయవచ్చు. ఐసిసివి 10, ఐసిసిసి 37 ఈ తెగులును తట్టుకొంటాయి.

వేరుకుళ్లు తెగులు : ఈ తెగులు వలన వేళ్లు పూర్తిగా కుళ్లి పోతాయి. తల్లివేరు తేలికగా విరిగిపోతుంది. మొక్క పూర్తిగా ఎండిపోతుంది కిలో విత్తనానికి 2.5 గ్రా. కాప్తాన్ లేక థైరమ్ వాడి విత్తన శుద్ధి చేస్తే ఈ తెగులు విజృంభించకుండా ఉంటుంది. అన్నెగిరి, ఐసిసివి 10 రకాలు ఈ తెగుల్ని తట్టుకొంటాయి.

వెరస్ తెగులు : దీని వలన ఆకులు ముదురు చాక్ లేట్ రంగులో / పసుపు పచ్చరంగులోకి మారి మొక్క గిడసబారి

పోతుంది. తెగులు సోకిన మొక్కలను నిర్మూలించి, ఈ తెగులను వ్యాపింపచేసే నల్లపేనును అదుపుచేయాలి.

శనగ పైరును శనగ పచ్చపురుగు (హలియేథిస్) ఎక్కువగా ఆశించవచ్చును. యిది వచ్చే డిశంబర్ - జనవరి మాసాల్లో 'యన్ పివి' అనే జబ్బు క్రిముల ద్రావణాన్ని మోనోక్రోటోఫాస్ లేక ఎండోసల్ఫాన్ మందులతో కలిపి చల్లితే ఉపయోగకరము మరియు తక్కువ ఖర్చుతో ఈ పురుగు అదుపు చేయబడుతుంది.

అవగాహన

ఈ మధ్య మన ప్రాంతంలో యన్ యస్ సి ద్వారా అందించ బడిన "సోసాకోమలి" సాగుకు అనుకూలం. 65-70 రోజుల్లో కోతకు వచ్చే ఈ పైరుపు మిశ్రమ పైరుగా చాలా మంచిది.

సూచన

సాంప్రదాయ పరంగా బెట్టును, తెగుళ్ళను, పురుగుల్ని తట్టుకొనే ఈ అపరాలపైరు మన రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి జరగ వలసి వుంది.

సోయాబీన్ పంటకు అనుకూలమైన పంటలు

ఇది నూనె గింజ పైరుగా ప్రపంచ వ్యాపితంగా గుర్తించ బడిన ముఖ్య లెగ్యూమ్ జాతి పైరు. దీనివలన కూడా భూమికి ఉయోగపడడమే గాక మిశ్రమపైరుగా నూటి పైరుగా మన ప్రాంతానికి అనువైనది. సోయాబీన్ లో అధిక మాంసకృత్తులు లభ్యమవటం వలన, యిది ఎంతో ప్రోత్సహించవలసిన పైరు. అయితే ఈ పైరు కూడా మన వాతావరణంలో పురుగులకు, తెగుళ్ళకు ఎక్కువ నష్టపడుతున్నట్లు, తెలుస్తున్నది. కావున రైతులు ప్రారంభం నుండి ఈ పైరు తగిన విధంగా సాగుచేసి, సరైన యాజమాన్య పద్ధతుల్లో సోయాబీన్ ఉత్పత్తి చేయగలరని ఆశిద్దాం.

అనువైన రకాలు : హార్టీ (100-105 రోజులు), కెయస్ హెచ్ బి 2 (90-100 రోజులు), యంఎస్ హెచ్ 13, పి కె 471, యంఎస్ యస్ 58; 124, 330, పి కె 472 మొదలగునవి.

నేలలు : మురుగునీరు పోవు వసతి ఉండి తేమను నిలుపుకోగల

భూములు అనువైనవి. తేలిక భూముల్లో నీటిపారుదల క్రింద సాగు చేయవచ్చును.

విత్తన మోతాదు : హెక్టారుకు (2.5 ఎకరాలు) 50-60 కీలోల విత్తనం అవసరం. అనగా హెక్టారుకు సుమారు 4 లక్షల మొక్కలుండేట్లుగా (30 x 7.5 సెం.మీ.) లేక 45 x 5 సెం.మీ. దూరంగా విత్తుకోవాలి.

ఎరువులు : సోయ చిక్కుడు విత్తనానికి "రైజోబియం జపానికం" * అనే కల్పరును పట్టించాలి. హెక్టారుకు 30 కీ. నత్రజని మరియు 50 కీ. భాస్వరం యిచ్చే ఎరువులు చివరి దుక్కిలో విత్తుటకు ముందు వేయాలి.

* (రైజోబియం జపానికం కల్చర్ అగ్రికల్చరల్ రిసెర్చిస్టేషన్ అమరావతి, గుంటూరు జిల్లాలో దొరుకుతున్నది)

సస్య రక్షణ : ముందుగా అనుకొన్నట్లు "సోయాబీన్"ను సర్క్సెస్సెరా ఆకుమచ్చ తెగులు, కుంకుమ తెగులు, వైరస్ తెగుల్లు ఎక్కువగా ఆశిస్తాయి. అవసరాన్ని బట్టి కాప్తాన్ 0.5 శాతం లేక క్లార్ మైసిటెన్ 1000 పిసియం లేక మాంకోజెబ్ + కెరాథెన్ (3 గ్రా + 1 గ్రా) మార్చుకుంటూ చల్లాలి. అదే విధంగా తెల్లదోమ. కాండపు ఈగ లద్దెపురుగుల అదుపుకు ఆనవాయితీ పురుగు మందుల్ని మార్చుకుంటూ వాడాలి.

సోయాబీన్ పంటకు అనుకూలమైన పంటలు

- జొన్న : రబీ జొన్న పైరులో సస్యరక్షణ, తక్కువ కాలపంటలు కొత కోయడం.
- వేరుశనగ : తీగరకం, గుత్తిరకం కాయతీయడం.
- మిరప : సస్యరక్షణ, అంతరకృషి, పచ్చికాయలను ఏరడం.
- సోగాకు : నాల్గు వేయడం, మూడవ వారంలో ఖాళీలను నాలుగు.
- వరి : తక్కువ పంటకాలపు రకాలు కోతలు.
- వసుపు : సస్యరక్షణ, జూన్ నెలలో నాటిన పైరుకు కలుపుతీయడం, రసాయనిక ఎరువులు వేయడం.
- వశగ్రసాలు : లూసర్ను, బర్బీము, పిల్లిసెనర, జనుము వంటివి విత్తటం.
- వండ్లు : కోస్తా జిల్లాలో అరటి పిలకలు నాల్గు వేయడం, రేగు దానిమ్మ మొక్కల నాల్గు వేయడం.
- నీటితో పాటుగా కొర్ర కోతలు, కుసుమ, ధనియాలు జీలకర్ర, వాము వంటివి విత్తడం

పొగాకు సేద్యానికి సూచనలు

రాష్ట్రములో ముఖ్యమైన వాణిజ్య పంటలలో పొగాకు ఒకటి. ఈ పంట వలన దేశానికి మంచి విదేశీ మారక ద్రవ్యము లభిస్తున్నది. పొగాకును వర్షాధారంగా మరియు నీటి పారుదల క్రింద సాగుచేయవచ్చును.

రకములు

కనకప్రభ :

ఆకులు నిలారుగా గట్టిగా ఉండి సూది వంటి మొన గలిగి ఉంటాయి. రంగు ముదురు ఆకుపచ్చగా వుండి 18-20 ఆకులు క్యూరింగుకు పనికి వస్తాయి. ఆకు అంతా ఒకేసారి పక్వానికి వస్తుంది. నాటిన 65-70 రోజులలో పూతకు వస్తుంది. ఎత్తు 1.3 - 1.5 మీటర్ల వరకు ఎదుగుతుంది. కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతమైన కృష్ణా, గుంటూరు, ఉభయ గోదావరి, జిల్లాలకు అనుకూలం. ఖమ్మంలో కూడా పండించవచ్చు.

సిటీఆర్ఐ స్పెషల్ :

ఎత్తు 1.5 - 1.7 మీటర్లు. ఆకు కొస వంగిపోయి లేత ఆకుపచ్చ రంగులో ఉంటుంది. 22-24 ఆకులు క్యూరింగుకు పనికి వస్తాయి. నాటిన 65-70

రోజులలో కోతకు వచ్చి ఆకు తొందరగా పక్వానికి వస్తుంది. ప్రకాశం, నెల్లూరు, కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతమునకు అనుకూలమైనది. లంకలలో కూడా సాగు చేయవచ్చును.

జియస్ హెచ్ - 3 :

ఆకు లేతఆకుపచ్చ రంగులో కణుపుల దూరము కురచగా ఉంటాయి. 26-28 ఆకులు క్యూరింగుకు పనికివస్తాయి. 1.9 మీటర్లు ఎత్తు ఉండి, నాటిన 80 రోజుల్లో పూతకు వస్తుంది.

హెచ్ఆర్ - 70-57 :

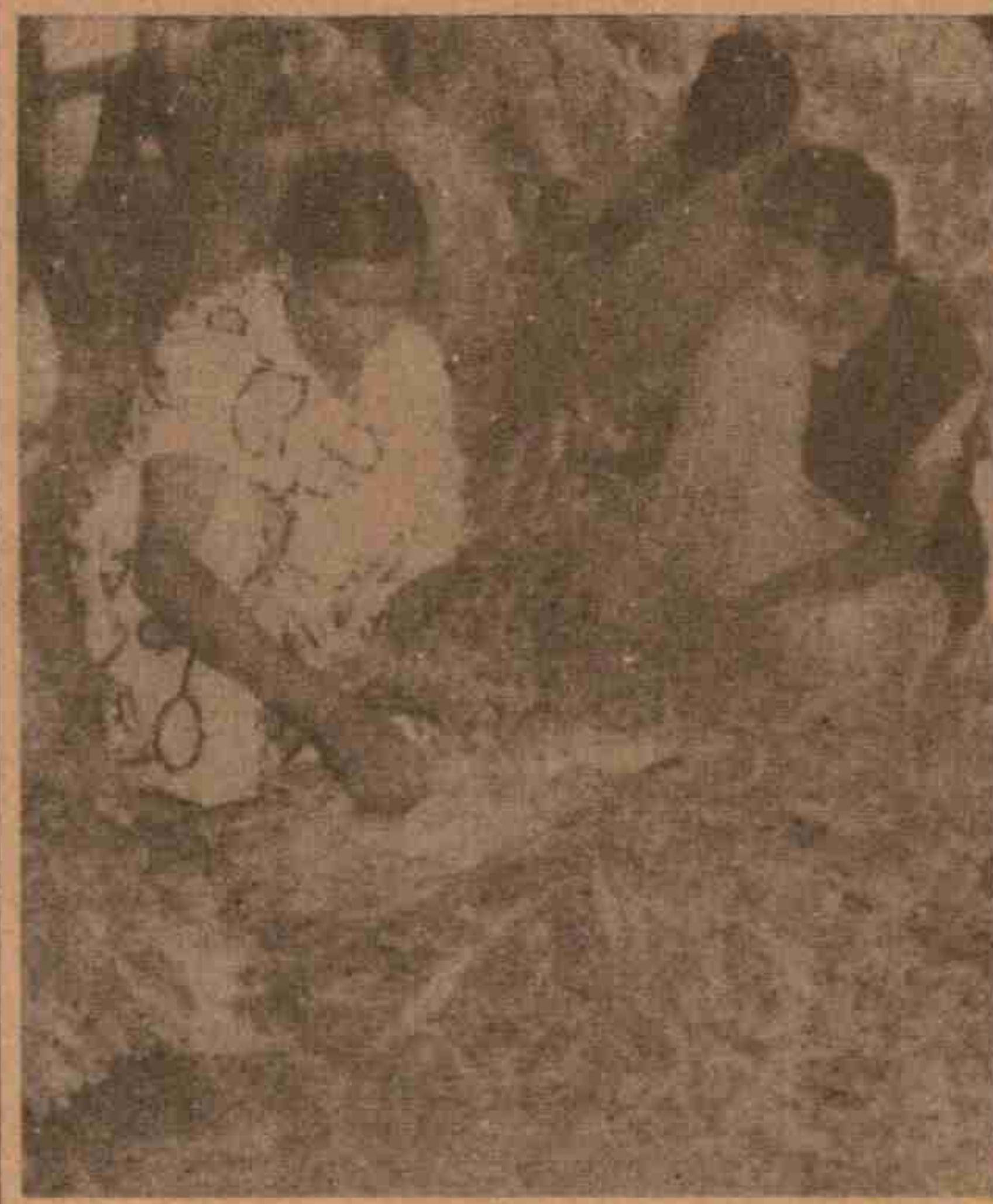
ఎత్తు 1.5 - 1.58 మీటర్లు. ఆకులు వెడల్పుగా ఉండి లేదా ఆకుపచ్చ రంగులో ఉంటాయి. 20-22 ఆకులు క్యూరు కాగలవు. ఆకండా ఒకేసారి పక్వానికి వస్తుంది. నాటిన 85-87 రోజులలో పూతకు వచ్చును.

టిఎంవిఆర్ఆర్ - 2 :

ఇది సిటీఆర్ఐ స్పెషల్ వంటిదేకాని పసుపు రోగము మాత్రం ఆశించదు. ఎత్తు 1.5-1.7 మీటర్లు ఉండి, ఆకు కొస వంగిపోయి లేత ఆకుపచ్చ రంగులో ఉంటుంది. 22-24 ఆకులు క్యూరింగుకు పనికి వస్తాయి. నాటిన 67-70 రోజులలో పూతకు వస్తుంది.

టిఎంవిఆర్ఆర్ - 3 :

కనకప్రభవలె ఉంటుంది. కాని ఆకుపచ్చ రోగన్ని తట్టు కొంటుంది. ఎత్తు 1.3-1.5 మీటర్లు ఉండి, ఆకులు నిలారుగా గట్టిగా వస్తాయి. సూది వంటి మొన గలిగి ఉంటాయి. రంగు ముదురు ఆకుపచ్చ. 18-20 ఆకులు క్యూరింగుకు పనికి వస్తాయి. ఆకు అంతా ఒకేసారి పక్వానికి వస్తుంది. నాటిన 65-70 రోజులలో పూతకు వస్తుంది.

ఎంత దూరంలో నాటాలి ?

తూర్పు, పశ్చిమ ప్రాంతములోని నల్లరేగడి నేలలో 70 x 50 సెం.మీ. మరియు మధ్య ప్రాంతములోని తేలిక నేలలలో 70 x 50 సెం.మీ., నల్లరేగడి నేలల్లో 70 x 70 సెం.మీ., తూర్పు తీర ప్రాంతములోని తేలిక నేలల్లో 100 x 60 సెం.మీ., పశ్చిమ ప్రాంతములోని తేలిక నేలలలో 70 x 50 సెం.మీ. దూరం ఉండేట్లు నాటడం శ్రేయస్కరం.

(హెక్టారుకు కేజీలలో)

ప్రాంతము	నత్రజని	భాస్వరము	పొలాష్	మాంగనీస్	మోతాదు	దశలు
1	2	3	4	5	6	7
ఉత్తర, దక్షిణతీర ప్రాంతము లోని నల్లరేగడి నేలలు	30	50	50	-	-	-
మధ్యస్థ మండలం నల్లరేగడి నేలలలోని 'లైట్ కేస్టు' రకములకు	30	50	50	-	-	-
మధ్యస్థ మండలం నల్లరేగడి నేలలలోని 'డార్క్ కేస్టు' రకములకు	20	50	50	-	-	-
ఉత్తర ప్రాంతములోని తేలిక నేలలు	45	60	80	15	3	1/4 నత్రజని, భాస్వరం పూర్తిగా మరియు 1/2 పొలాష్ నాటిన 10 రోజు లకు, 1/2 నత్రజని, 1/2 పొలాష్ నాటిన 3-4 వారాలకు
ఉత్తర ప్రాంతములోని తేలిక పాటి ఇసుక నేలలు	50	60	80	15	3	1/2 నత్రజని, భాస్వరం పూర్తిగా మరియు 1/2 పొలాష్ నాటిన 10 రోజులకు 1/4 నత్రజని, 1/2 పొలాష్ నాటిన 20 రోజులకు, మాంగనీసు రెండవ మోతాదులో వాడవలెను.
దక్షిణ ప్రాంతములోని తేలిక నేలలు	30	60	60	-	-	నత్రజని 25 శాతం పశువుల ఎరువుల రూపంలో వేయవలెను.

అంతరక్యషి :

నాటి 20 రోజుల నుండి వారమున కొకసారి చొప్పున 3-4 దఫాలు ఎడ సేద్యము చేయాలి. దీనివలన నేల పగులులు ఆగి, తేమ ఇగిరిపోకుండా ఉంటుంది. నులువైన అంతరక్యషికి, సక్రమంగా నీరు పెట్టుటకు, కలుపు మొక్కలు తీయుటకు చిన్న దంతితో గాని, గుంటకతో గాని అంతరక్యషి చేయాలి.

తల త్రుంచుట, పీలకలు తీయుట :

పూముగ్గ తొడిగిన వెంటనే బంతితోపాటు, రెండు చివరి చిన్న ఆకులను త్రుంచి వేయాలి. త్రుంచిన తరువాత పీలకలు వస్తాయి. వాటిని కూడ వారం రోజుల గడువులో చేతితో తీసి వేయాలి. ఏవుగా పెరగిన మొక్కలను, ముదురు ఆకుపచ్చ రంగు ఉన్న మొక్కల తల త్రుంచ కూడదు.

నీటి యాజమాన్యం :

తేలిక నేలలందు మంచి పాగాకు దిగుబడికి సరియైన మోతాదులో మరియు సరియైన వ్యవధిలో నీరు పెట్టుట చాలా ముఖ్యం. కాని పాగు నీటిలో 50 పిపియం క్లోరైడు లవణాలు కన్న ఎక్కువ ఉండకూడదు. అతి తక్కువ నీటిని గాని, అతి ఎక్కువ నీటినిగాని ఇవ్వడం శ్రేయస్కరం కాదు.

పురుగులు :

లద్దె పురుగులు తక్కువగా కనిపించినట్లయితే చేతితో పెరికివేయాలి. ఎక్కువగా వుంటే క్లోరోఫెరిఫాస్ 20 శాతం ఇ.సి మందును 25 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో వేసి పిచికారీ చేయవచ్చు. లేదా క్వినాల్ ఫాస్ 25 శాతం ఇ.సి. 15 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో లేదా మోనోక్రోటోఫాస్ 15 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

నేల పెంకి పెరుగులను క్లోరోఫెరిఫాస్ 16 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో కలిపి లేదా ఎండ్ సల్ఫాస్ 14 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో ఇ.సి. మందును మొక్క మొదట్లో పోతకుపోయు నీటితో వాడి అరికట్టవచ్చు. దీనికి బదులుగా గానుగ పిండిని మొక్కకు 5 గ్రాముల చొప్పున మెత్తటి ఇసుకతో కలిపి నాల్గు వేసిన వెంటనే మొక్క మొదట్లో వేసి ఈ పెంకి పురుగులను అరికట్టవచ్చును.

నల్లమచ్చ తెగులను 0.2 శాతం బోర్డో మిశ్రమమును గాని, 0.2 శాతం బ్లైటాక్స్, పైలలోన్లను గాని మొక్క నాలునపుడు మొదలులో వేసి ఈ వ్యాధి రాకుండా నివారించవచ్చు.

బిఫ్ బైట్ తెగులు వచ్చిన 0.2 శాతం బ్లైటాక్స్ లేక క్యూమాన్ లేక 0.25 శాతం డైఫోలిటాన్లను గాని కనీసము 2

పర్యాయములు 10-15 రోజుల వ్యవధిలో పిచికారీ చేసి నిరోధించ వచ్చును.

ఆకులపై వచ్చు వివిధ మచ్చ తెగులను 0.2 శాతం బోర్డో మిశ్రమమునుగాని, 0.05 శాతం సెర్కొబిస్ను గాని, బాప్టోన్ గాని, 0.2 శాతం డైఫేన్ జిడ్ - 78 గాని పిచికారీ చేసి నిరోధించవచ్చును.

సీతాఫలపు తెగులు తరుచుగా వచ్చు ప్రాంతములలో ఈ వ్యాధి నిరోధక శక్తి గలిగిన వంగడములు సిటిఆర్ ఐ స్పెషల్ (యంఆర్) లేక 2660 (ఎ) అను వంగడమును చేయడం మంచిది. ఇది అంటువ్యాధి. ఈ వ్యాధి వచ్చిన తరువాత వ్యాప్తి చెందకుండా ఆ మొక్కలను పీకి వేయాలి. వ్యాధి సోకిన మొక్కలను వట్టుకొని తిరిగి అదే చేతులతో మొక్కలను వట్టుకొనరాదు. చేతులను సబ్బుతో కడుక్కోవాలి.

ఉత్తర, దక్షిణ ప్రాంతములలోని నల్లరేగడి నేలలు, మినుములు లేక ఆరుదల క్రింద పండించే వరి తరువాత రబీ పాగాకు, మధ్యస్థ మండలంలోని నల్లరేగడి నేలల్లో ఫిరీఫోలో నువ్వులు, రబీలో పాగాకు అలాగే మూడు సంవత్సరములు మరియు జొన్న ఒక్కటే నాలుగో సంవత్సరములో పండించవలెను. ఉత్తర మండలంలోని తేలిక నేలల్లోని మొదటి సంవత్సరములో వేరుశనగ, కంది, రెండవ సంవత్సరములో నువ్వులు, పాగాకు దక్షిణ ప్రాంతములలోని తేలిక నేలలులో మినుములు, పెసలు లేక సజ్జలు, లేక సజ్జలు + మినములు ఫిరీఫోలోను, రబీలో పాగాకును వేయవలెను.

ఆకు కోత మరియు నిలువ చేయుట :

నాటి 70-75 రోజులకు యొక్క అడుగు ఆకులు తయారు కాగలవు. ఆకు పరిపక్వమైన దశలో కోయాలి. ఎందుకనగా ఆకులలో తేమ శాతము అడుగు ఆకులలో తగ్గిపోగలదు. ఆ తరువాతపై ఆకులలో తగ్గగలదు.

ఆకు కోసే పద్ధతి :

అడుగు ఆకు - కోతలు ఒకటి మరియు రెండు - పచ్చగా వున్నవైపు.

మధ్య ఆకు - కోతలు 3, 4 మరియు 5 - పండిన తరువాత.

కొన ఆకు - కోతలు 6 నుండి 9 - పూర్తిగా పండిన తర్వాత.

ప్రతిసారి ప్రతి మొక్క నుండి రెండు ఆకులు మాత్రమే కోయాలి. ఆ తరువాత ఆకులను వేలాడదీయాలి. ఆకు క్యూరింగుకు బేరన్ లో దాదాపు 700 కర్రలు వాడ వచ్చును. ఇది 2.10 హెక్టార్ల పాగాకు క్యూరింగుకు సరిపోతుంది.

కోళ్ళ పెంపకం

గత సంచిక తరువాయి.....

గుడ్లు పెట్టని కోళ్లను ఏరుట :

కోళ్ళ పెంపకం లాభసాటిగా జరగడానికి, నాసిరకం కోళ్లను ఏరివేయటం చాలా ముఖ్యం. కోళ్ళ గుడ్ల దశకు వచ్చిన తర్వాత మూడు మాసముల నుండి ప్రతి నెల గుడ్లు పెట్టని కోళ్లను ఈ క్రింది విధంగా ఏరివేయడం సులభం.

శ్రేష్ఠమయిన కోళ్ళు

నాసిరకం కోళ్ళు

1. జాట్టు : పెద్దవిగా, మృదువుగా గులాబి రంగులో ఉంటుంది.
2. ఉదర భాగం : వెడల్పుగా, లేమగా ఉంటుంది. రెండు ఎముకల మధ్య వెడల్పుగా అంటే రెండు వేళ్లకు పైగా వెడల్పుగా ఉంటుంది.
3. కడుపు భాగం : చేతి ఎముకకు, ఉదరభాగ ఎముకకు స్థలం మూడు వేళ్ళ వెడల్పుగా ఉంటుంది.

- చిన్నవిగా, గరుకుగా, పాలిపోయి వుంటాయి.
- చిన్నదిగా, లేమ లేకుండా ఉంటుంది. ఎముకల మధ్య స్థలం ఒక వేలుకు ఇరుకుగా వుంటుంది.
- గట్టిగా నుండి చాతి ఎముకకు, అమర ఎముకకు మధ్య ఇరుకుగా ఉండును.

అన్ని దశలలోను ఈ నాసిరకపు కోడి ఏరివేత పాటించి నల్లయితే ఆరోగ్యవంతమైన కోళ్లతో పాఠం లాభదాయకంగా వుంటుంది.

వేసవిలో కోళ్లను ఎలా పెంచాలి ?

కోడి శరీర నిర్మాణం, చలిని తట్టుకునే విధంగా మలచబడింది. కావున ఎక్కువ ఉష్ణోగ్రతకు కోడి తట్టుకోలేదు. ముఖ్యంగా వాతావరణ ఉష్ణోగ్రత, శరీర ఉష్ణోగ్రతకంటే ఎక్కువ ఉన్నప్పుడు, కోళ్ళ ఆయాసపడతూ తక్కువ మేత తింటాయి. కోళ్ళ ఎక్కువ నీళ్ళ త్రాగుతాయి. ఎండ తీవ్రత ఎక్కువగా వున్నట్లయితే వడదెబ్బకు చనిపోయే ప్రమాదం కూడా లేక పోలేదు. 80° F లో కోళ్లకు సదుపాయంగా వుంటుంది. అంతకంటే ఎక్కువ ఉష్ణోగ్రత ఉంటే కోడి దేహరసాయన ప్రక్రియ దెబ్బతింటుంది. గుడ్ల ఉత్పత్తి, బాగా పడిపోతుంది. అందుచేత వేసవిలో కోళ్ళ పెద్దలను సాధ్యమైనంతవరకు చల్లగా వుండేట్లు చూడాలి. దీనికోసం క్రింది జాగ్రత్తలు తీసుకోండి.

1. కోళ్ళ షేడ్ ఎప్పుడూ తూర్పు, పడమరగా కట్టుకుంటే ఉదయపు ఎండ, సాయంత్రపు ఎండ షేడ్ లోనికి ప్రవేశించదు.
2. షేడ్ చుట్టు కొద్ది ఎత్తువరకు గడ్డిని పెంచటం లేక నీడనిచ్చే చెట్లను పెంచడంవల్ల కూడా వేడిని తగ్గించవచ్చు.

3. పైకప్పులకు తెల్లని రంగువేసి, ఆపై గడ్డి వరచి, స్ప్రింకర్ లో తడిపితే మంచిది.
4. చల్లని నీరు అన్ని వేళలా కోళ్లకు అందుబాటులో వుండాలి. షేడ్ లో నీలింగ్ పంకాంను అమర్చవచ్చు. షేడ్ ప్రక్కలందు గోనె సంచులుగాని, వట్టి వేళ్ళ తడికలను గాని కట్టి, తరచుగా నీటితో తడిపితే మంచి ఫలితం వస్తుంది.
5. కోళ్ళ మేత ప్రమాణం తగ్గిపోతుంది. కావున దాణాలో మాంసకృత్తులు, విటమిన్లు, ఇనిజముల వంటు పెంచవలెను.
6. వేసవిలో పేలు, నల్లలు, మొదలగు బాహ్య పరాన్న జీవుల బెడద ఎక్కువగా వుంటుంది. మలాథియాన్ మొదలగు మందులను కోళ్లపై పిచికారీ చేయటం వలన, నీటిని నివారించవచ్చును.
7. వేసవిలో రోగనిరోధక శక్తి తగ్గిపోతుంది. కాబట్టి రోగాలు ప్రబలకుండా టీకాలు వేయించాలి.
8. గుడ్ల నాణ్యతను కాపాడేందుకు ఎక్కువ సార్లు గుడ్లను ఏరటం మంచిది.
9. మేతను, పొద్దున మరియు సాయంత్రం ఇవ్వటం వలన, చల్లగా ఉండే సమయంలో కోళ్ళ మేత ఎక్కువగా తినగలవు.
10. మేతను కొంచెం నీటితో తడిపి యిచ్చినట్లయితే కోళ్ళ మేత ఎక్కువగా తింటాయి.

...సూక్ష్మం... ●

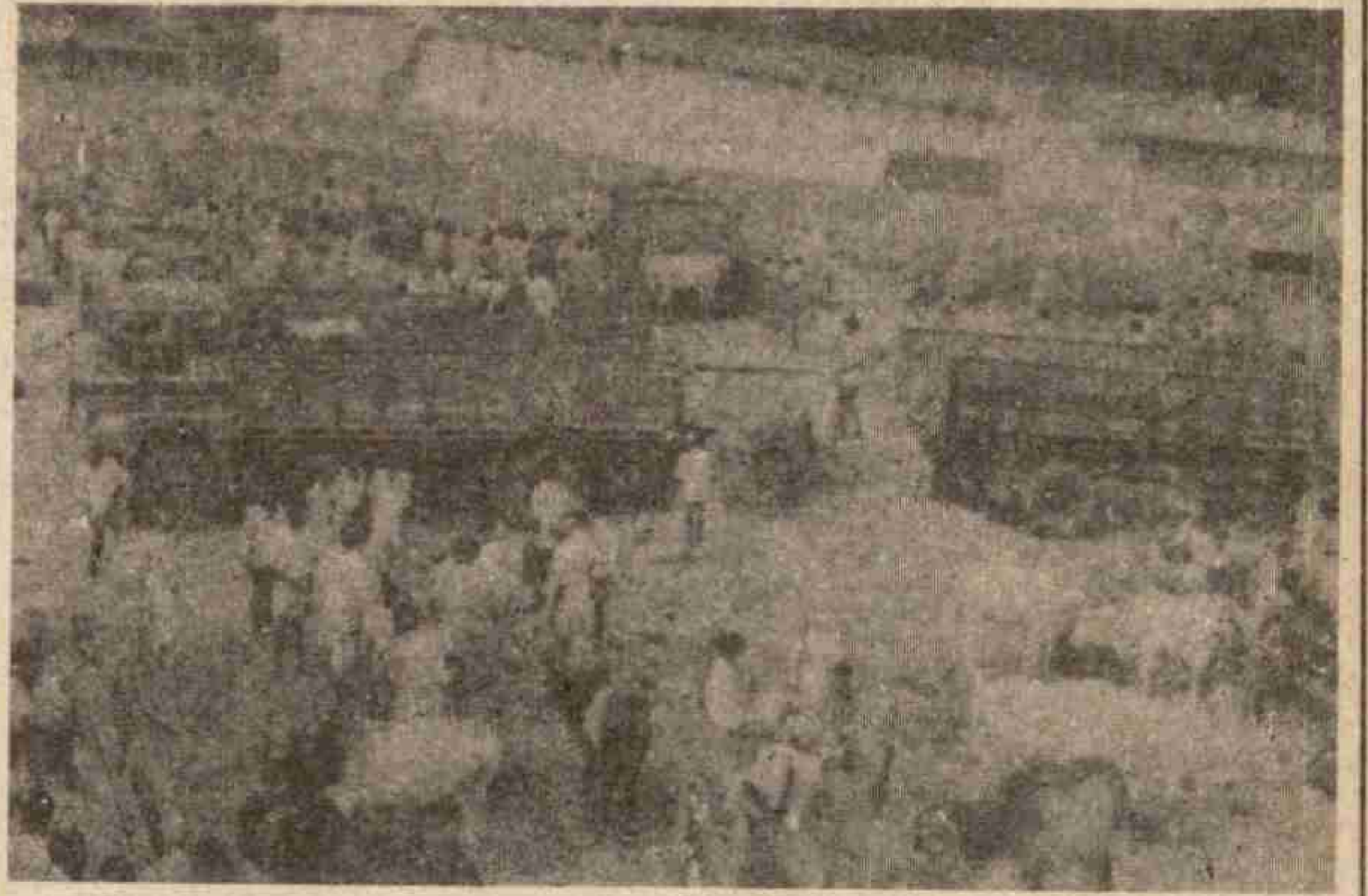
మరో సోమాలియాగా మారనున్న మహబూబ్ నగర్

రాష్ట్రంలోనే అన్నిరంగాలలో వెనుకబడిన మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో నిరంతరం కరువు రక్కసి విలయతాండవ మాడుతున్నది. నాలుగేళ్ళుగా పరిస్థితి అంతంత మాత్రం ఉన్నా, గత సంవత్సరంతోపాటు ఈ సంవత్సరము కూడా ఏర్పడిన వర్షాభావం వల్ల జిల్లాలోని జలాశయాలు పూర్తిగా ఎండిపోయి వ్యవసాయ భూములన్నీ బీడు భూములుగా మారిపోయాయి. వందల గ్రామాల్లో తీవ్రమైన మంచి నీటికొరత ఏర్పడి త్రాగడానికి కూడా నీరు దొరకని దుస్థితి నెలకొని ఉంది. వ్యవసాయమే జీవనాధారమైన రైతులూ, ఆందోళన చెందుతున్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులు ఉపాధిలేక లక్షలాది మంది వలస వెళ్లారు. చాలా గ్రామాలు ఇప్పటికే ఖాళీకాగా, మిగిలిన వయోవృద్ధులు ఏ ఆధారం లేక అతిహీనస్థితిలో జీవనాన్ని సాగిస్తున్నారు.

జిల్లాలో కురవాల్సిన సగటు వర్షపాతంలో ఈ ఏడు 48 శాతం కూడా కురువనందున వర్షాధారమైన వ్యవసాయం చేస్తున్న రైతులు పంటలు వేయలేదు. జిల్లా లో సాధారణ వర్షపాతం 754.2 మిల్లీమీటర్లు కాగా కొన్నేళ్ళుగా సాధారణ వర్షపాతం లేకుండా పోయింది. ప్రతి ఏడూ జూన్ నుండి సెప్టెంబర్ వరకు కురవాల్సిన వర్షపాతంలో సగటు వర్షపాతం 613.2 మిల్లీమీటర్లు కాగా 211.4 మి.మీ. మాత్రమే కురిసింది.

బీటలువారిన భూమి

నాలుగు శాతాలుగా, నాలుగేళ్ళకు ఒకసారి ఏర్పడుతున్న వర్షాభావం వల్ల భూగర్భజలాలు అడుగంటాయి. కొన్ని చోట్ల 200నుండి 350 అడుగుల లోతుకు బోర్లు వేస్తున్నా నీరు పడడం లేదు. జిల్లాలో వంద ఎకరాలకు పైగా నీరందించే చెరువులు 668, వంద ఎకరాల కన్నా తక్కువ నీరందించే చెరువులు, కుంటలు 5,694 ఉండగా వీటి క్రింద 98,936 హెక్టార్ల ఆయకట్టు ప్రాంతమున్నది. జిల్లాలోగల మధ్యతరహా నీటి ప్రాజెక్టులయిన కోయిల్ సాగర్ క్రింద 13 వేల ఎకరాలు,

వనవర్తి పశువుల సంత నుండి కబేళాలకు తరలిపోతున్న పశువులు

రామన్ పాడు క్రింద 6,850 ఎకరాలు, సరళాసాగర్ క్రింద 4,850 ఎకరాల ఆయకట్టు ప్రాంతమున్నది. అంతేగాక 89,890 వ్యవసాయ బావుల క్రిందలక్షా 75 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు వుంది. అనావృష్టి ఏర్పడడంతో మొత్తం చెరువులు, కుంటలు, బావులు ఎండిపోయి, 7 లక్షల హెక్టార్ల సాగుభూమి బీడుగా మారిపోయింది.

తరిగిపోతున్న పశు సంపద

జిల్లాలో 13 లక్షల పశువులు ఉన్నాయి. వాటికి 19 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాసం అవసరముండగా, 7 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పశుగ్రాసం కూడా లేదు. ఈ కారణంగా, వాటికి మేతవేయలేక, 3 వేలకు అమ్ముడుపోయే పశువును, కేవలం రూపాయలకే అమ్ముకునే దుస్థితి రైతులకు ఏర్పడింది.

డార్క్ ఏరియాగా మారబోతోందా !

జిల్లాను విస్తృతంగా పర్యటించి అధ్యయనం చేసిన భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞులు జిల్లా డార్క్ ఏరియాగా మారేరోజు ఎంతో దూరం లేదంటున్నారు. అడవులు, అంతరిస్తుండటం వల్ల వాతావరణ నమతాల్యం దెబ్బతింటున్నదని వర్షావరణ శాస్త్రజ్ఞులు

అంటున్నారు. జిల్లాలో 33 శాతం అడవికి బదులు 16 శాతం మాత్రమే వుంది. భూగర్భజలాలు అడగంటిపోయి భూమి బీటలు వారి క్రమక్రమంగా ఎడారిగా మారిపోయే ప్రమాదముందని వర్యావరణ శాస్త్రజ్ఞులు హెచ్చరిస్తున్నారు.

జిల్లాలో వరుసగా ఎనిమిదేళ్ళు కురిసిన వర్షపాతాన్ని పరిశీలిస్తే వర్షపాతం క్రమేణా ఎలా తగ్గుతూ వచ్చిందో అర్థమౌతుంది.

“1987-88లో 663.1 మి.మీ., 1988-89లో 762.4 మి.మీ., 1989-90లో 604.9 మి.మీ., 1990-91లో 589 మి.మీ., 1991-92లో 576 మి.మీ., 1992-93లో 496.2 మి.మీ., 1993-94లో సెప్టెంబర్ నాటికి 347.5 మి.మీ. వర్షపాతం కురిసింది. ఇంత హీనమైనవర్షపాతం వల్ల జిల్లాలో ఎన్నడూలేని భయంకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది.

పెండింగ్ ప్రాజెక్టులు పూర్తిచేయాలి

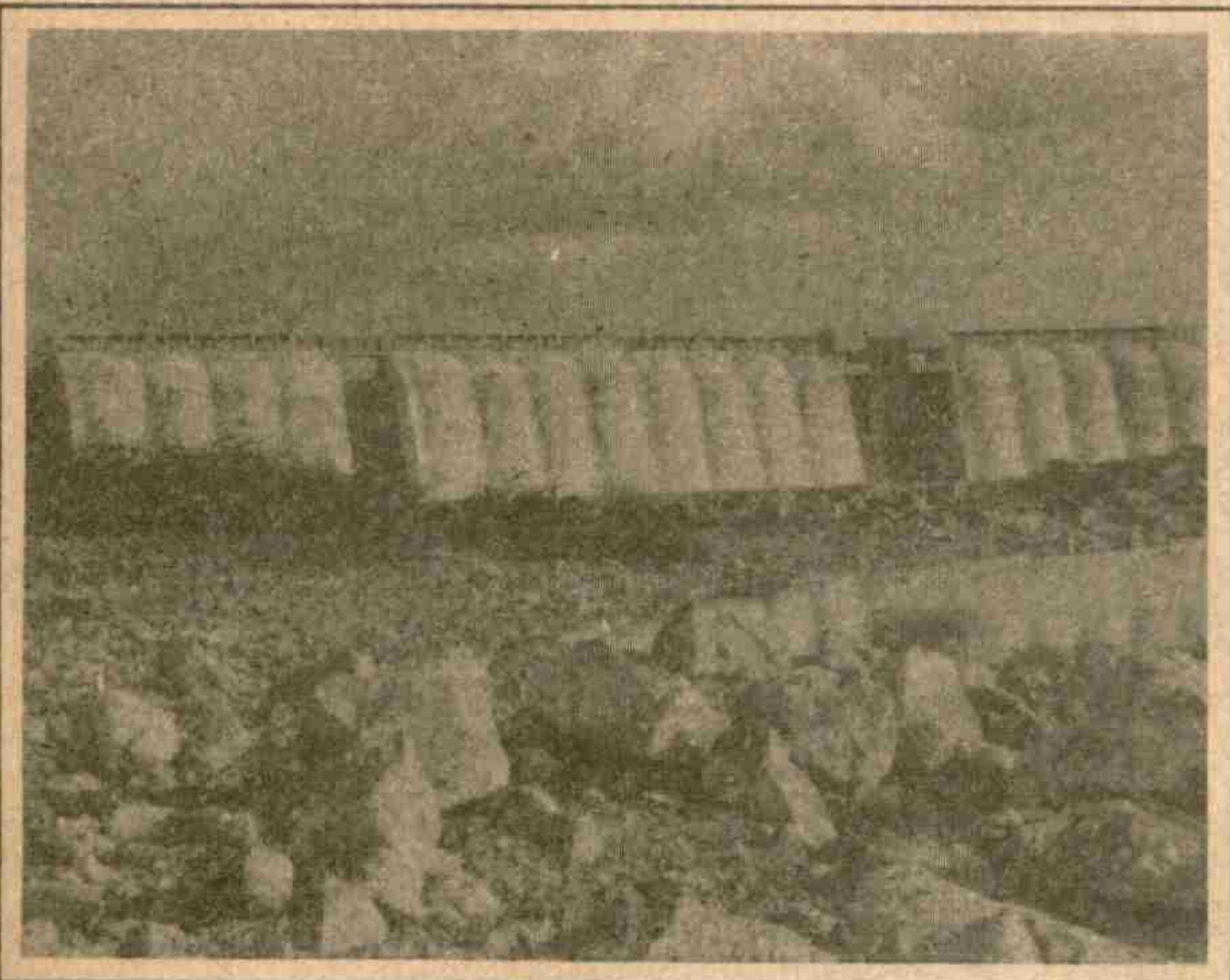
తాత్కాలిక చర్యలతో సరిపెట్టుకుంటే భవిష్యత్తులో మహబూబ్ నగర్ మరోసారి సహజంగా మారే ప్రమాదముంది. కనుక జిల్లాను శాశ్వతంగా కరువు నుండి విముక్తి చేయుటకు పెండింగ్ ప్రాజెక్టులను వెంటనే పూర్తిచేయాలి. జిల్లాలో కృష్ణా, తుంగభద్రా నదులు 300 కి.మీ. ప్రవహిస్తున్నా చుక్కనీరు వినియోగించు కోవడం లేదంటే అంతకంటే దౌర్భాగ్య పరిస్థితి ఉండదు. బచావత్ ప్రోగ్రామ్ ప్రకారం 69.74 టి.ఎం.సి. నీరు జిల్లాకు

మంచినీటి కోసం ప్రజల అగచాల్లు

కేటాయించగా 15 టి.ఎం.సి.ల నీరు ఉపయోగించుకొనడంలో కూడా జాప్యం జరుగుతున్నది.

భీమా, జూరా ప్రాజెక్టులు, ఎత్తిపోతల పథకాల నిర్మాణంలో జిల్లా సస్యశ్యామలం కావడానికి ఆస్కారముంది. అయితే వాటికి రాజకీయ గ్రహణం పట్టింది. ఆ గ్రహణం వీడితే, భీమా ప్రాజెక్టు- I వల్ల లక్షా పదకొండు వేల ఎకరాల భూమి మక్తల్, ఆత్మకూరు నియోజక వర్గాలలోని 184 గ్రామాలలో, భీమా ప్రాజెక్టు-II వల్ల 92వేల ఎకరాలు వనపర్తి, కొల్లాపూర్ నియోజక వర్గాలలో సాగవుతుంది. అంతేగాక మొలచింతలపల్లి ఎత్తిపోతల పథకం వల్ల నాగర్ కర్నూలు, కల్వకుర్తి, అచ్చంపేట, తాలూకాల్లో వరుసగా 30 వేలు, ఒక లక్ష 50 వేల ఎకరాలకు, పెద్ద మరూరు ఎత్తిపోతల పథకంవల్ల కొల్లాపూర్, వనపర్తి, మహబూబ్ నగర్, జడ్చర్ల తాలూకాల్లోని 2 లక్షల 50 వేల ఎకరాల సాగు భూమికి, నెట్టింపాడు ఎత్తిపోతల పథకం వల్ల గద్వాల తాలూకాలోని 31 గ్రామాలకు 40 వేల ఎకరాలకు, మక్తల్లోని 41 గ్రామాలకు 39 వేలు, ఆత్మకూర్లోని 27 గ్రామాలకు 16 వేలు, వనపర్తిలోని 52 గ్రామాలకు 65 వేల 750, మహబూబ్ నగర్లోని 7 గ్రామాలకు 4,150 ఎకరాలకు, మొత్తం 9 లక్షల 78 వేల ఎకరాల సాగుభూమికి నీరందుతుంది. కోయిల్ సాగర్ పథకం వల్ల మహబూబ్ నగర్ కు, రామన్ పాడు వల్ల వనపర్తి పట్టణాలకు మంచినీటి సమస్యతీరుతుంది. ఇంకా ఇతర పెండింగ్ లో వున్న చిన్న తరహా ఎత్తి పోతల పథకాల వల్ల 18 వేల 990 ఎకరాల భూమి సాగవుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాన్ని పూర్తిచేస్తే, శాశ్వతంగా కరువు నివారించ వచ్చును.

నీళ్లు లేక నిరుపయోగంగా మారిన సరళాసాగర్ ప్రాజెక్టు

→ ట్రైబ్యూన్

నష్టాల ఊబిలో ప్రకాశం జిల్లా పాడి పరిశ్రమ

అబ్బూరి వెంకటేశ్వర్లు

ప్రకాశం జిల్లాలో పాగాకు ప్రత్తి పంటలు ప్రకృతి వైపరీత్యాల వలన, గిట్టుబాటు ధర లేనందువలన తీవ్ర నష్టాలకు గురైన రైతులు ఉపజీవనోపాధిగా పాలు అమ్మకము చేపట్టారు. రైతులే గాక వ్యవసాయ కార్మికులు కూడ పాడిగేదెలు కొనిపాలు అమ్మకము ప్రారంభించారు.

1986కి ముందు గ్రామాలలో ఉన్న మిగులు పాలను పట్టణ వాసులకు అందించాలన్న లక్ష్యంతో ఏర్పడిన పాలసేకరణ కేంద్రాలు 1986 తరువాత గ్రామీణ ప్రజల జీవనోపాధికి ఒక ప్రధాన వనరుగా మారాయి.

గ్రామీణ ప్రజలలో వచ్చిన ఈ మార్పును దృష్టిలో ఉంచుకొని ప్రకాశం జిల్లా పాలసేకరణ సంస్థను ఉత్పత్తిదారుల సమితిగా సహకార రంగములోనికి తీసుకురావలసినది. దీని లక్ష్యము పాల ఉత్పత్తిదారులకు గిట్టుబాటు ధర కల్పిస్తూ వినియోగదారులకు వీలైనంత తక్కువ రేటుకు పాలందించాలనేది.

ప్రకాశం జిల్లా పాల సహకార ఉత్పత్తిదారుల సమితి ఆద్యర్థములో పాల ఉత్పత్తిదారుల సహకార సంఘాలు (రిజిస్ట్రేషన్ అయినవి) 396 ఉన్నవి. పాల ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలు 325 ఉన్నవి. ఇవి జిల్లాలో 721 గ్రామాలకు పైగా 1 లక్ష 25 వేల ఉత్పత్తిదారుల నుండి పాలసేకరించి రోజుకు సగటున 1 లక్ష 10 వేల లీటర్ల పాలను జిల్లా కేంద్రానికి పంపుచున్నవి.

20 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో రోజుకి 3 లక్షల లీటర్ల పాలుపాడి చేయడానికి సామర్థ్యము కలిగిన కర్మగారమును నిర్మిస్తున్నారు. ఈ 20 కోట్ల రూపాయలు తిరిగి చెల్లించ వలసిన ఋణము.

వేలాది మందికి జీవనోపాధి కల్పిస్తున్న ఈ సంస్థ గత రెండు సంవత్సరములుగా అధికారుల, పాలక వర్గాల అసమర్థత కారణంగా తీవ్ర నష్టమునకు గురైంది.

పాలపాడి ఫ్యాక్టరీ ఉంటే తమ పాలకు గిట్టుబాటు ధర వస్తుందనే ఆశతో పాలపాడి ఫ్యాక్టరీ స్థలసేకరణ కొరకు పాల ఉత్పత్తిదారులు 84 లక్షల రూపాయలను విరాళముగా ఇచ్చారు.

ఈ సంస్థ పాలపాడి ఫ్యాక్టరీ నిర్మాణము తెచ్చిన 20 కోట్ల రూపాయలుగాక డైరీ నిర్వాహణకు వర్కింగ్ కాపీట్ గా తెచ్చిన ఋణము డిపాజిట్లు కలిపి 6,50,93,684 రూ॥లు ఈ సంస్థ ఆదీనంలో ఉన్నవి. ఇవికాక సహకార సంఘాల షేరు ధనము 6 లక్షల 64 వేల రూపాయలున్నవి.

దాహం! దాహం!!

ఇన్ని కోట్లరూపాయలు ఋణాలు పొందినా ఈ సంస్థ ధనదాహము తీరలేదు.

92-93 బడ్జెట్ అంచనాలో లోటు రూ. 1,21,06,000 లు చూపించగా అది సంవత్సరాంతానికి రూ.4 కోట్ల 29 లక్షల 57 వేల రూపాయలు అయినవి. ఇది అంచనాకు మించి సుమారు నాలుగు రెట్లు పెరిగినది.

93-94 బడ్జెట్ అంచనా లోటు 2 కోట్ల 50 లక్షల 57 వేల రూపాయలు గత అనుభవము ప్రకారము ఇది సుమారు 10 కోట్ల రూపాయలకు చేరవచ్చును.

ఈ భారీ లోటును తగ్గించుకోవటానికి పాలక వర్గము, అధికారుల ముందు ఎక్కువ ప్రత్నామ్నాయము ఉత్పత్తిదారులకు పాలరేటు తగ్గించబడే. పాలరేటు ప్రస్తుతము వేసవిలో తగ్గించ బానికి ధైర్యము చాలక పాలక వర్గము జిల్లా సహకార పాల ఉత్పత్తి దారుల సమితి షేరు ధనమును 50 లక్షల నుండి 5 కోట్ల రూపాయలకు పెంచి, (దానికి 12 రెట్లు ఋణము పొందవచ్చును) మరింత భారీ మొత్తములో ఋణాలు తెచ్చుటకు సిద్ధమగుచున్నది. ఇప్పటికే ఉన్న ఋణములపై సాలీనా 93-94 సంవత్సరములో 1 కోటి 72 లక్షల 61 వేల రూపాయలు వడ్డీ ఇంకా ఋణం తెచ్చినట్లైతే అసలు కాదు వడ్డీ కూడ

ఎప్పటికీ తీర్చలేము. 1993-94 బడ్జెట్ లోటు 2 కోట్ల 50 లక్షల 57 వేల రూపాయలలో చెల్లించవలసిన వడ్డీయే 1 కోటి 2 లక్షల 61 వేల రూపాయలు. ఇది మొత్తము లోటులో 68.8%గా ఉన్నది అనే విషయం మరిచిపోరాదు.

ఇప్పటికే గేదెల కొనుగోలు రేట్లు పశుగ్రాసము, దాణాల రేట్లు పెరిగి పాల ఉత్పత్తిదారునికి ఇప్పుడిస్తున్న రేటు గిట్టుబాటు అసలు లేదు. పాల ఉత్పత్తిదారులకు ఇవ్వవలసిన డబ్బు సకాలములో ఇవ్వక 2 నెలల ఆలస్యముగా చెల్లిస్తున్నారు. దీనివలన ఉత్పత్తిదారులు తీవ్రమైన ఇబ్బందులకు గురౌతున్నారు.

ఈ పరిస్థితులలో జిల్లా సహకార పాల ఉత్పత్తిదారుల సమితి తన షేరు ధనము పంచుకొనుటకు పాల ఉత్పత్తిదారుల నుండి 5 కోట్ల రూపాయలను వసూలు చేయాలని నిర్ణయించబం అతిదుర్మార్గమైన చర్య. 29-6-93 జనరల్ బాడీ సమావేశములో పాలసహకార సంఘాల అధ్యక్షులు తీవ్ర నిరసన వ్యక్తము చేసిన తరువాత 1 కిలో వెన్న వచ్చు పాలపై 5 రూపాయల తగ్గించుటకు నిర్ణయించిన పాలక వర్గము కేజీ వెన్న వచ్చు పాలపై 3 రూపాయల తగ్గించుటకే నిర్ణయించినది. ఈ నిర్ణయము వలన 1993-94 సంవత్సరములో 3 కోట్ల రూపాయలు పాల ఉత్పత్తిదారులు తమకు రావలసిన డబ్బును కోల్పోతారు. 10 శాతము వెన్న వచ్చు పాలకు లీటరు 1కి 30 పై. తగ్గుతుంది. జిల్లాలోని పాల ఉత్పత్తిదారులందరూ తీవ్రంగా ప్రతిఘటించి తమ పైబడిన ఈ భారాన్ని రద్దుచేయించు కోవలసిన అవసరమున్నది.

ఇవి చాలక 1991-92 సంవత్సరము ఉత్పత్తి దారులకు చెల్లించవలసిన పాలధర తేడా రూ.33 లక్షల 20 వేల రూపాయలను చెల్లించకుండా తన షేరు ధనము పంచుకొనుటకు జిల్లా సమితి నిర్ణయించబం ఉత్పత్తిదారుల పాట్లు కొట్టేచర్యయిది.

పాల ఉత్పత్తిదారునిపై భారాలుపడినా వినియోగ దారునికి తక్కువ రేటుకి పాలు ఇస్తున్నారా?

50 శాతములోపు వెన్న ఉన్న పాలకు ఎలాంటి ధర జిల్లా కేంద్రము వారు చెల్లించారు. అదే పాలను వెన్నతీసి 4.5 శాతము ఉంచి రూ.7-50 పైసలకు అమ్ముచున్నారు. ఇది అప్పుడప్పుడు 1 శాతమునకు కూడ తగ్గించుచున్నారు.

ఒంగోలు పట్టణములో జిల్లా డైరీపాలు సగటున 10 వేల లీటర్లు మాత్రమే. ఇది ఒక వందమంది ప్రవేటు పాల

వ్యాపారుల అమ్మకము అంతకూడా లేదు. యాజమాన్య చిత్త శుద్ధిలోపమే కారణం. స్థానిక పాల అమ్మకము పెంచలేక పోవుటకు కారణం ఈ మధ్య కాలములో సరఫరా చేయుచున్న పాలు పడేపడే చెడిపోవుచున్నవని వినియోగదారుల నుండి ఫిర్యాదులు వచ్చు చున్నవి.

తమ లోపాలను ఆత్మ విమర్శతో ఇష్టపడని

పాలక వర్గ అధికారులు

గ్రామాలలో సేకరించి పంపేటప్పుడు సరైన వసతులు లేనందువలన పాలు చెడిపోవుట సహజము.

1992-93 సంవత్సరకాలంలో 1 లక్ష 33 వేల 240 లీటర్ల పాలు చెడిపోయినవి. వీటి విలువ 9 లక్షల రూపాయలు పైగా యుంటుంది. నెయ్యి తరుగుదల 44364.28 కేజీలు దీనివిలువ రూ. 28,83,663. పాలపాడి తరుగుదల 1,05,089.79 కేజీలు దీనివిలువ రూ. 36,78,115. నెయ్యి పాలపాడుల తరుగుదల నష్టమే 65 లక్షల 61 వేల 775 వందల రూపాయలు.

వేల కేజీల నెయ్యి ఎవరు త్రాగినట్లు ? వేల కేజీల పాలపాడి ఎవరు తిన్నట్లు ?

1991-92 సంవత్సరములో ప్రకాశం జిల్లా సహకార పాల ఉత్పత్తిదారుల సమితి విజయవాడ పాల ఉత్పత్తిదారుల సహకార సమితికి పాలు సరఫరాచేసిన దానికి రావలసిన పైకము మొత్తములో విజయవాడ సమితి వారు ఇచ్చిన 15 లక్షల డిడి ఒంగోలు సమితికి జమకాలేదు. 1991-92 సంవత్సరమునకు ఆడిట్ కు లెక్కలు తయారు చేయనంత వరకు కనుగొనబడలేదు.

ఈ పదిహేనులక్షల రూపాయలు విజయవాడ సమితి తాము పంపామని ఒంగోలు సమితి తమకు డిడి చేరలేదని వాదనలు చేస్తున్నాయి. కాని ఇంత వరకు 15 లక్షల రూపాయలు జమకాలేదు.

ఈ ఘటన ఒంగోలు డైరీ అధికారుల నిర్లక్ష్యానికి, బాధ్యతా రాహిత్యానికి నిదర్శనం. రవాణా రంగములో భారీ ఎత్తున నిధులు దుర్వినియోగ మవుతున్నట్లు లెక్కలు తెలుపుతున్నాయి. పాలపాడి ప్లాజ్డర్ పూర్తి సామర్థ్యముతో పనిచేయ వలయునన్న

శ్రీమద్రైతుసంక్షేమ చట్టం, 1947 - రైతుసంక్షేమ చట్టం

కౌలును రద్దు పరచిన తరువాత ఒక సంవత్సరం లోపు తాను తీసుకున్న భూమిలో, తానే స్వయంగా సాగుచేయటం ప్రారంభించక పోయినా, లేదా ప్రారంభించి పది సంవత్సరముల లోపు దానిని ఆపి వేసినా, రక్షిత కౌలుదారు అట్టి భూమిని తిరిగి స్వాధీనము చేసుకొనుటకు, సెక్షన్ 38 ప్రకారము కొనుగోలు చేసుకొనుటకు హక్కును కల్గియున్నాడని సెక్షన్ 380 సబ్ సెక్షన్ '2' పేర్కొన్నది.

సెక్షన్ 38డి సబ్ సెక్షన్ 1 ప్రకారము రక్షిత కౌలుదారు ఆధీనంలోవున్న భూమిని, భూయజమాని అమ్మదరించుకున్నట్లు అయితే, తన ప్రతిపాదనను తెలియజేస్తూ రక్షిత కౌలుదారుకు నోటీసును ఇవ్వవలసి వుంటుంది. రక్షిత కౌలుదారు ఆ భూమిని కొనదల్చుకున్నట్లయితే, అట్టి నోటీసు తీసుకున్న నాటి నుండి ఆరు మాసాలలోపు తన సంసిద్ధతను లిఖిత పూర్వకంగా తెలియ జేయాలి. భూమి ధర విషయములో ఒక అంగీకారానికి రాలేక పోయినట్లయితే, సెక్షన్ 38 సబ్ సెక్షన్ 3 నుండి 8 వరకు వున్న అంశాలు యధాతథంగా వర్తిస్తాయి.

భూయజమాని ఇచ్చిన నోటీసుకు ప్రతిస్పందించి భూమిని కొనుగోలు చేయనట్టే రక్షిత కౌలుదారు తన హక్కును కోల్పోతాడు. భూయజమాని అట్టి భూమిని ఏ వ్యక్తైనా అమ్మవచ్చు. ఇతర వ్యక్తి ఆ భూమిని కొన్నట్లయితే, సెక్షన్ 41 ప్రకారము భూమిని అభివృద్ధి చేసిన దానికి పరిహారము పొందటం మినహా భూమిపై వున్న అన్ని హక్కులను రక్షిత కౌలుదారు కోల్పోతాడు.

రక్షిత కౌలుదారుని యజమానిగా ప్రకటించే అంశాలను ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ '38 ఇ' లో పొందుపరచినారు. అయితే రక్షిత కౌలుదారుకు యాజమాన్యపు హక్కులను ఇచ్చినప్పటికీ, భూయజమాని అనుభవించటకురెండు కుటుంబ కమితముల కంటే తక్కువ ఉండరాదు. హైదరాబాద్ కౌలుదారీ మరియు వ్యవసాయ భూముల చట్టం 1950లోనే అమలులోనికి వచ్చినప్పటికీ సెక్షన్ '38ఇ' మాత్రం 1973 జనవరి 1వ తేది నాటికి అమలులోకి వచ్చింది.

తేది 1.1.1973 నాటికి 12 సంవత్సరముల నుండి రక్షిత కౌలు దారుని స్వాధీనంలో రక్షిత కౌలుభూమి లేనట్లయితే అతనియొక్క రక్షిత కౌలుహక్కులు రద్దు అవుతాయా? అతను

శ్రీ ఎ. అనంతరెడ్డి, అడ్వకేట్
రాష్ట్ర అధ్యక్షులు
ఆలిండియా లాయర్స్ యూనియన్

యాజ మాన్యపు హక్కులను పొందడానికి కూడా అనర్హుడు. అవుతాడా అన్న ప్రశ్నలు ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ముందుకు వచ్చాయి.

హైకోర్టు, డివిజన్ బెంచి ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇస్తూ 1.1.1973 నాటికి 12 సంవత్సరముల నుండి రక్షిత కౌలుదారుని స్వాధీనంలో రక్షిత కౌలుభూమి లేనట్లయితే అతని యొక్క రక్షిత కౌలుహక్కులు రద్దు అవ్వడమే కాకుండా, అట్టిరక్షిత కౌలు దారుని యజమానిగా ప్రకటించడానికి అనర్హుడౌతాడని పేర్కొన్నది. అయితే ఈ డివిజన్ బెంచి తీర్పును "పుల్ బెంచి" పరిశీలించి రక్షిత కౌలుదారు వద్ద ఎంతకాలం భూమి స్వాధీనంలో లేకపోయినా ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 32 ప్రకారం తహసీల్దారు లేక మండలాధికారి వద్ద దరఖాస్తు చేయడం ద్వారా తిరిగి భూమిని స్వాధీనం చేసుకోవచ్చని అందుకు ఏ విధమైన కాలపరిమితులు ఉండవని పేర్కొన్నది.

ఒకే గ్రామంలోని రక్షిత కౌలుదార్లు తమ రక్షిత కౌలు భూమిని బదలాయింపు చేసుకొన వచ్చును. అట్లు చేసుకో దలచినవారు తహసీల్దారు లేక మండలాధికారికి దరఖాస్తు చేసుకో వచ్చని సెక్షన్ 39 పేర్కొన్నది.

రక్షిత కౌలుదారు మరణించినట్లయితే అతని కౌలు హక్కులు అతని వారసులకు సంక్రమిస్తాయి అని సెక్షన్ 40 పేర్కొన్నది. అంతేకాకుండా రక్షిత కౌలు భూమిలో రక్షిత కౌలుదారుకు 60% హక్కులు, భూయజమానికి 40% హక్కులు ఉంటాయని సెక్షన్ 40 సబ్ సెక్షన్ 4 పేర్కొన్నది.

రక్షిత కౌలుదారు రక్షిత కౌలుభూమిలో ఫామ్ హౌస్ ను కట్టుకునే హక్కును ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 42 ప్రకారం కల్గి ఉన్నాడు.

రక్షిత కౌలుదారు రక్షిత కౌలుభూమిలో తనకున్న హక్కును ప్రభుత్వానికి, సహకార సంఘానికి, తాకట్టుపెట్టి వ్యవసాయ దారులకు ఇచ్చే రుణాలను పొందవచ్చునని సెక్షన్ 43 పేర్కొన్నది.

(నకేషం)

... 16 తరువాయి...

రోజుకి 3 లక్షల లీటర్లు పాలు కావలసి యున్నవి. ఇప్పుడు డైరీకి వచ్చుచున్నపాలు 1 లక్ష 10 వేల లీటర్లు మాత్రమే. ఫ్యాక్టరీకి రోజుకి 1 లక్ష 90 వేల లీటర్ల పాలు కావలసివున్నది. 1994 జనవరి నాటికి ఫ్యాక్టరీ ప్రారంభించారని చెబుతున్నారు. ఫ్యాక్టరీ పూర్తి సామర్థ్యముతో పనిచేయసాగితే కోట్లరూపాయలు నష్టము వస్తుంది.

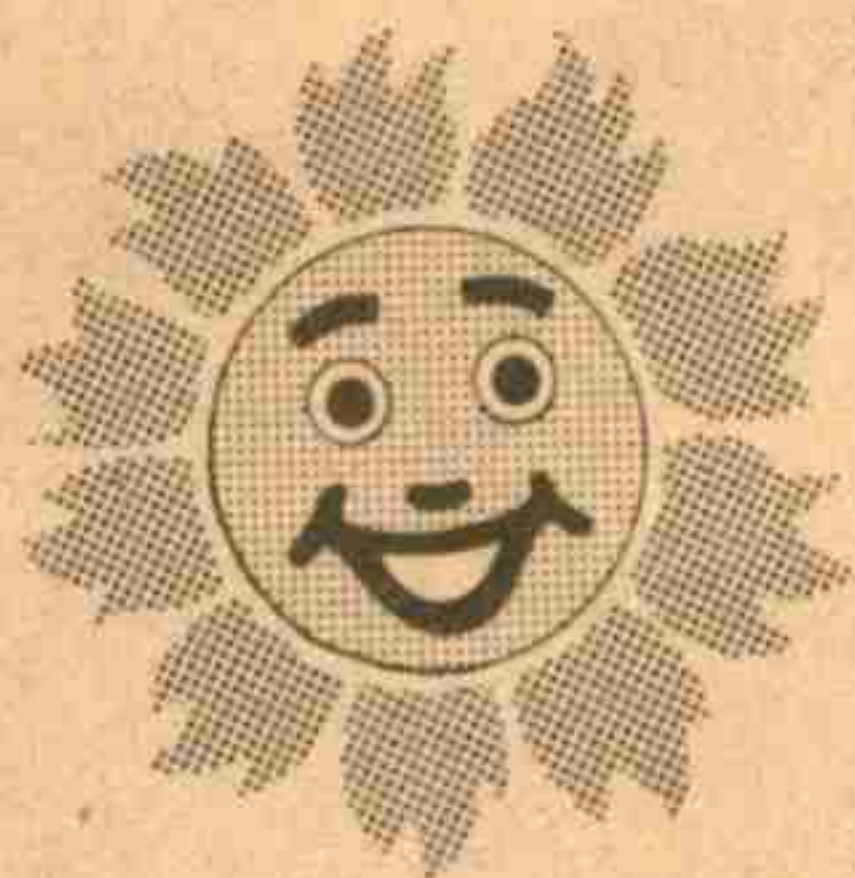
1 లక్ష పదివేల లీటర్ల నుండి 3 లక్షల లీటర్లు పాల సేకరణ పెంచుటకు పాలక వర్గము, అధికారుల ముందు ఏమైనా పథకాలున్నాయో అంటే పాల సేకరణ పెంపుదలకు ఎలాంటి ప్రయత్నాలు లేవు. ఉత్పత్తిదారునికి గిట్టుబాటు రేటు ఇవ్వకుండా పాలు పెరుగుదలకు ఏ పథకము పనిచేయదు.

ఈ ఫ్యాక్టరీ పనిచేయుటకు రోజుకి 10 లక్షల నుండి 12 లక్షల లీటర్ల నీరు అవసరమున్నది. 1 లీటరు పాలు పొడిచేయుటకు 4 లీటర్ల నీరు కావలయును. స్వంత రిజర్వాయరును నిర్మించుకోవాలనే ప్రతిపాదనల నుండి మున్సిపాలిటీ రిజర్వాయరు నుండి రోజు 10 లక్షల లీటర్ల నీరు పాలపాడి ఫ్యాక్టరీకి సరఫరా చేయుటకు ఒంగోలు మున్సిపాలిటీ

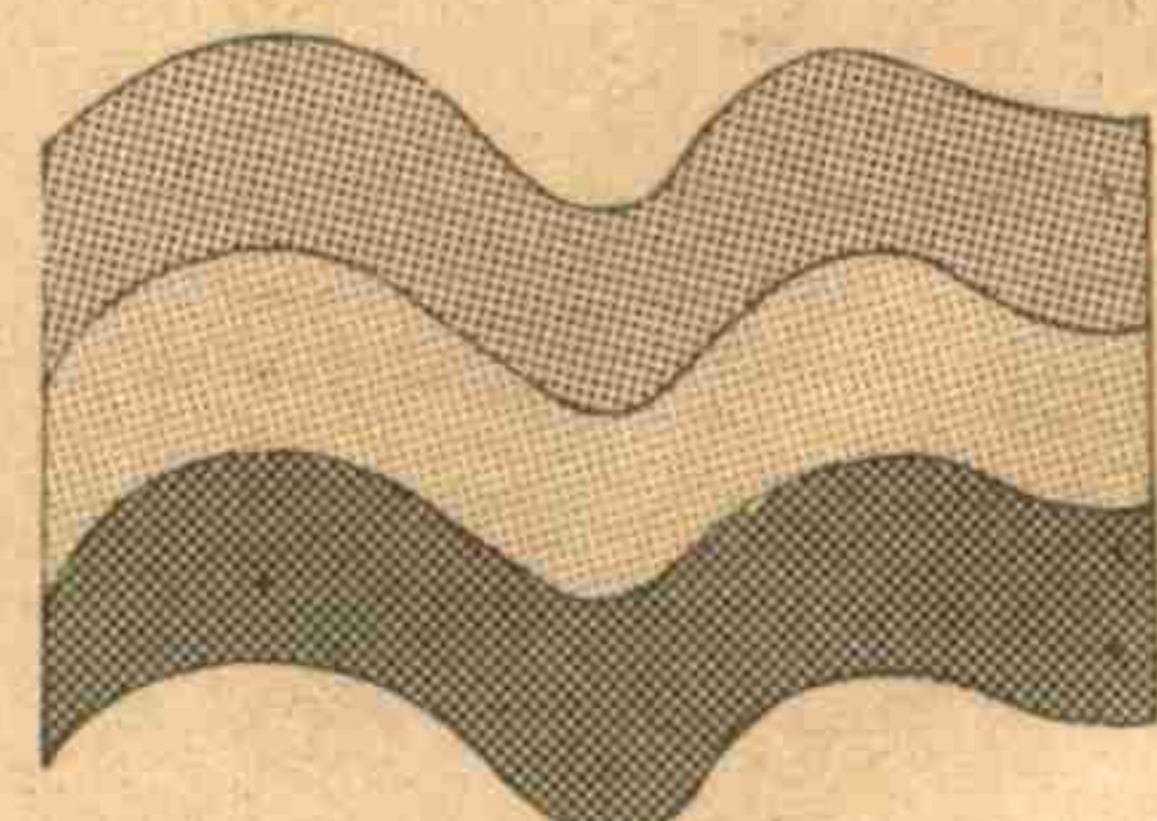
వారితో ఒప్పందము కుదుర్చుకొనుట జరిగింది. దీనికిగాను మున్సిపాలిటీకి 1 లక్ష రూపాయలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రజాపనుల ఆరోగ్య శాఖ వారికి అద్వాన్సుగా 30 లక్షలు చెల్లించినారు. ఒంగోలు తానుకే నీరు అందించలేని మున్సిపాలిటీ రోజుకి 10 లక్షల లీటర్లు ఫ్యాక్టరీకి సరఫరాచేయగలుగుతుందా. ఒంగోలు రూరల్ ఏరియా ప్రజలు మంచి నీటికి తీవ్రబాధలు పడుతున్నప్పటికీ మంచి నీరు సరఫరా కాని పరిస్థితి నేడు కొనసాగుతున్నది. ఫ్యాక్టరీకి నీరు అందించటం ఆచరణ సాధ్యమా ! వేసవిలో నీరు సరఫరా మాత్రం తగ్గినా జిల్లా అంతటా పాలసేకరణ నిషిద్ధ వేయ వలసి వస్తుంది. అదే గుండ్రకమ్మ నుండి నీరు తెచ్చే ఏర్పాటు చేసుకుంటే ఖర్చు కూడా తగ్గుతుంది.

తమ అనమర్థతను కప్పివుచ్చుకోవటానికి కోట్ల రూపాయలు ఋణభారము పెంచుటకు సిద్ధమౌతున్న జిల్లా సహకార పాల ఉత్పత్తిదారుల సమితి యాజమాన్యము అందుకు అవసరమైన నిధులు రాబట్టుకు ఉత్పత్తిదారునికి రేటు తగ్గించే ఏలాంటి చర్యనైనా ఉత్పత్తిదారులందరూ సకాలంలో సంఘటితంగా కలిసికట్టుగా వ్యతిరేకించుతూ పోరాడటం ద్వారానే తమ కోర్కెలు సాధించుకోగలరు.

The formula for a bumper crop:

sunshine, water
and GROMOR

Coromandel Fertilisers Ltd.,
Coromandel House, Sardar Patel Road,
SECUNDERABAD-500 003

**Fertility to the fields,
Profits to the farmer.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంతపు) ఇనాములరద్దు చట్టము

• 1955ను ఇంకను సవరించుటకై బిల్లు •

ధార్మిక మరియు మత సంస్థలు కలిగియున్న లేక వాటి మేలు కొరకు కలిగిఉన్న ఇనాములను ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంతపు) ఇనాముల చట్టము 1955 రద్దు చేయలేదు. ఈ ఇనాములు ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంతపు) ఈనాముల రద్దు సవరణ చట్టము (1985లోని 29వ చట్టం) 1985 ద్వారా రద్దు చేయబడినవి. ఇనాములు కలిగిఉన్న సంస్థల హితములను కాపాడే విషయములో, సదరు చట్టం లోపభూయిష్టంగా వుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంతపు) ఇనాముల రద్దు చట్టము, 1955 యొక్క 4వ సెక్షన్ లో ఇప్పుడున్న దానిని బట్టి ఇనాములను ఒక సంస్థ కలిగి ఉన్నదా లేక ఒక వ్యక్తి కలిగి వున్నదా అనే తారతమ్యాన్ని గుర్తించడం లేదు. ధార్మిక మరియు మత సంస్థలు కలిగిఉన్న లేక వాటి మేలు కొరకు కలిగి ఉన్న ఇనాము విషయంలో అనేక మంది వ్యక్తులకు జిరాయితీ సర్టిఫికేట్లు జారీ చేయబడినట్లయితే, ఆ సంస్థలు ఇనాము ప్రయోజనమును కోల్పోయి తీరని నష్టానికి గురి అవుతాయి. ఇందువల్ల ఇనాముల దానమిచ్చి వారికి, వారి వంశస్థులకూ క్షోభ కలుగుతుంది.

అందుచేత జిరాయితీ సర్టిఫికేట్ సంస్థకు మాత్రమే జారీ చేయడానికి వీలుగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంతపు) ఇనాముల రద్దు చట్టాలు, 1955 యొక్క 4వ సెక్షన్ ను సవరించాలని నిర్ణయించడం జరిగింది.

ఈ బిల్లు పై నిర్ణయమును అమలు చేయుటకు ఉద్దేశించబడినవి.

1. (1) ఈ చట్టమును ఆంధ్రప్రదేశ్ తెలంగాణా ప్రాంతపు ఇనాముల రద్దు (సవరణ) చట్టము 1993 అని పేర్కొనవచ్చును.

(2) ఇది 1985 డిశంబరు 26వ తేదీన అమలులోకి వచ్చినట్లు భావించవలెను.

2. ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంతపు) ఇనాముల రద్దు చట్టము, (1955లోని ఉప చట్టపు 4వ సెక్షన్ ను సవరణ) 1955 యొక్క 4వ సెక్షన్ లోని ఉప పరిచ్ఛేదము (1)కి ఈ క్రింది మినహాయింపులను చేర్చవలెను. అవి :

అయితే, ధార్మిక మరియు మత సంస్థలు లేక వాటి మేలు కొరకు ఇనాములను కలిగి ఉన్నపుడు, 5, 6, 7 మరియు 8వ సెక్షన్ ల క్రింద ఆక్రమణదారుగా రిజిస్టరు చేయబడుటకు ఏ వ్యక్తికిగాని హక్కు ఉండదు. మరియు కుటుంబ కమలమునకు నాలుగున్నర రెల్లకు పరిమితి ఆంక్షలు లేకుండాను, వ్యక్తి గత సాగు షరతు లేకుండాను ఖండములు (ఎ) మరియు (సి) లో నిర్దిష్టపరిచినవి. కాబట్టి ఇతర అన్ని ఇనాము భూముల ఆక్రమణదారుగా రిజిస్టరు చేయబడుటకు ఆ సంస్థకు మాత్రమే హక్కు ఉంటుంది.

అంతేగాక, సంబంధించిన ధార్మిక లేక మత సంస్థ కాకుండా ఎవరైనా వ్యక్తి ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంతపు) ఇనాముల రద్దు (సవరణ) చట్టము, 1985 ప్రారంభమయిన తరువాత 5,6,7 మరియు 8వ సెక్షన్ క్రింద ఆక్రమణదారుగా రిజిస్టరు చేయబడినపుడు, అట్టి రిజిస్ట్రేషన్ ప్రభావశూన్యమవుతుంది. మరియు అది ఎల్లప్పుడును ప్రభావమైనది గాని భావించ వలెను. అట్టి రిజిస్ట్రేషన్ ఎట్టి ప్రభావములను కలిగించరాదు. ఇది శాసనసభలో 1993 మార్చి, 23న ప్రవేశ పెట్టిబడింది.

క్రిమిసంహారక మందుల విషయంలో తీసుకోవాలిన జాగ్రత్తలు

డా॥ ఎ. లెనిన్

ఉస్మానియా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి

భా రతదేశంలో వ్యవసాయక విప్లవం తరువాత పొలాల్లో ఆధునిక పద్ధతులు ప్రవేశపెట్టబడినప్పటి నుండి క్రిమి సంహారక మందుల వాడకం 10 రెట్లు పెరిగిందని శాస్త్రజ్ఞుల అంచనా. ఈ కాలంలో ఎరువులు, పురుగుమందుల అవసరంలేని పంట ఒక్కటి కూడా లేదు. ప్రతి రైతు తన పొలంలో తప్పకుండా వాడాల్సినవి ఈ క్రిమి సంహారక మందులు. కావున, వాటి వాడకం, నిల్వ ఉంచడం మొదలైన విషయాల్లో తగు జాగ్రత్తలు తీసుకోవటం ఎంతో అవసరం. అలాంటి కొన్ని జాగ్రత్తలను రైతులకు తెలియజేయడమే ఈ వ్యాస ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పురుగుల మందు మన శరీరంలో నోటి ద్వారా, చర్మం ద్వారా లేదా వాయువు రూపంలో ప్రవేశించవచ్చు. పురుగుమందుని ఆహారం అనుకొని ప్రమాదవశాత్తు తాగడం కాని లేదా ఆత్మ హత్యా ప్రయోగానికై, అప్పుడే పురుగు మందు చల్లిన పంట మొదలగు ఆహార పదార్థాలను వెనువెంటనే తీసుకుంటే పురుగు మందులు నోటి ద్వారా శరీరంలోకి వెళ్తాయి. అలాగే, చర్మంపై చిన్న చిన్నగీళ్లు, గాయాలు కాని ఉన్నట్లయితే వాటి ద్వారా విషపదార్థాలు శరీరంలో వ్యాప్తి చెందవచ్చు. పురుగు మందులు చల్లే క్రమంలో, సరైన జాగ్రత్తలు పాటించనిచో మనం పీల్చే గాలి ద్వారా అవి మన ఉపరితలాలలో చేరవచ్చు. ప్రమాదవశాత్తు కంటితో పురుగుల మందు పడటం కూడా జరుగుతుంది.

ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ పురుగు మందుల విష తీవ్రతను బట్టి మొత్తం పురుగు మందులను 3 రకాలుగా విభజించారు. అవి క్లాస్-ఎ, బి, క్లాస్-ఐ, క్లాస్-ఐఐ. మల్టీ పీటిల్ ద్రవ రూపంలో ఉన్న పురుగు మందులు మరీ ప్రమాదకరం.

మందులు చల్లేటప్పుడు వాడవల్సిన దుస్తులు

మామూలుగా మనం వాడే 'కాటన్' దుస్తులే వాడాలి. కాని మందులు చల్లడానికి ప్రత్యేకంగా ఒక షర్టు, ఒక ప్యాంటు వేసుకుంటే మంచిది. అవి కేవలం పురుగు మందులు చల్లడానికి పరిమితమై ఉండాలి. వీటిని, పని అయిపోయిన వెంటనే శుభ్రంగా

ఉతకాలి. అలాగే, తల భాగం, మెడ భాగం పూర్తిగా కప్పబడుచూ నీటితో తడవని (వాటర్ ప్రూఫ్) బోపిని వాడాలి. కొనుక్కోగలిగితే నైలాన్ లేదా నియోప్రీన్ నూల్లు కూడా వాడవచ్చు. కాని మనదేశంలో అత్యధిక మంది పేద రైతాంగమైనందున ఖరీదైన దుస్తులు వాడలేరు. అందువలన పాలిథిన్ బస్తాలను శుభ్రపరిచి కుట్టుకొని వాడుకోవచ్చు.

కాళ్ళకి బూట్లు, చేతికి గ్లౌవ్స్, మూతి, ముక్కులకు రెస్పిరేటర్లు వాడాలి. గ్లౌవ్స్ (చేతి తొడుగులు) లకు చిల్లులు లేకుండా చూడాలి. చల్లిన వెంటనే పైన చెప్పిన పరికరాలు తీయరాదు. వాటిని అవే స్థలాల్లో (భాగాల్లో) వుంచి బాగా కడిగిన తరువాత తీయాలి, వెంటనే తీసినచో చర్మంపై ఉన్న చమటకు పురుగుమందు అంటుకొని చర్మం ద్వారా శరీరంలో వ్యాప్తి చెందే ప్రమాదం వుంది. ప్లాస్టిక్ లేదా నైలాన్ రెయిన్ కోటులను కూడా వాడవచ్చు. వ్యవసాయ కార్మికులకు, పేద రైతులకు వీటిని సబ్సిడీ ధరలపై ప్రభుత్వము సరఫరా చేయడం మంచిది

పురుగుమందు విషం శరీరంలో వ్యాపిస్తే

కలిగే లక్షణాలు

తలనొప్పి, కళ్ళు తిరగటం, నీరసంగా వుండటం, అలసట చెందటం, చెమట ఎక్కువ పట్టటం, వాంతులు అవటం, ఆకలివేయక పోవడం, కడుపునొప్పి, కండరాల బలహీనత, చూపు మనకగా కనపడడం, నాడి వేగంగా కొట్టుకోవటం, శ్వాస తీసుకోవటంలో ఇబ్బంది. మొదలైన లక్షణాలు పురుగు మందులు శరీరంలో కలుగజేస్తాయి. ఇంకా విష తీవ్రత అధికంగా వుంటే, మూర్చరొగం, శ్వాస ఆగిపోవడం మొదలైన లక్షణాలు కూడా కనిపిస్తాయి. చర్మం ద్వారా వ్యాప్తి చెందితే చర్మవ్యాధి (డెర్మాటైటిస్) లక్షణాలు కూడా వుండవచ్చు.

పురుగుమందులు

రోగిని వెంటనే ఆప్రాంతం నుండి తరలించి ప్రశాంతమైన గాలి బాగావితే చోటికి తరలించాలి. రోగి వంటపై పున్న బట్టలన్నీ తొలగించాలి. రోగి శరీరాన్ని సబ్బుతో గాని లేదా నీటితోగాని వీలైనన్నిసార్లు కడగాలి. నోటి ద్వారా నీరు కూడా బాగా తాగించాలి. పురుగు మందు కడుపులో నుండి బైటకు రావాలంటే వాంతులను సృష్టించాలి. చేతి వేలుతో రోగి గొంతు వెనుక బాగాన్ని గిల్లినచో, లేదా పావు లీటరు నీళ్ళతో రెండు చెంచాల ఉప్పును వేసి రోగిచే తాగించినచో వాంతులను కలిగించవచ్చు. వాంతి చేసుకునే ముందు వీలైతే పాలు బాగా తాగించాలి. ఆసిడ్ లేదా పెట్రోలియం పదార్థాలు తీసుకుంటే, వాంతులను సృష్టించరాదు. కళ్ళలో విష పదార్థం పడితే మంచి నీరుతో 15 నిమిషముల వరకు కంటిని శుభ్రపరచాలి.

విష పదార్థం పేరు, ఎంత తీసుకున్నాడు. విషపదార్థంలో ఉండే పురుగు మందు ఏమిటి? మొదలైన విషయాలు సవివరంగా డాక్టర్ కు చెప్పాలి. వీలైతే పురుగుమందు సీసాను, లేదా అలాంటి సమూహాను డాక్టర్ దగ్గరికి తీసుకువెళ్ళాలి. ఎందుకనగా ఆ సీసా లేదా డబ్బాపై ప్రత్యేక విషపదార్థానికి ప్రత్యేక విరుగుడు మందు పేరు ఉంటుంది. ఇది, చికిత్స సరైన పద్ధతుల్లో ఇవ్వడానికి దోహదపడుతుంది. మామూలుగా తిప్రోసినేలి 2-పిఎయం అనే మందులను విషానికి విరుగుడుగా వాడతారు.

నిరంతరం పురుగుమందులు చల్లే వ్యక్తి ప్రతి నెల తన శరీరంలోని 'కోలిన్ థైరేస్' అనే పదార్థం యొక్క ప్రమాణాలను పరీక్ష చేయించుకోవాలి.

పురుగుమందులు చల్లే ముందు తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు

1. పురుగుమందు డబ్బా మీద వుండే 'లేబుల్'ని క్షుణ్ణంగా చదవాలి.
2. దుస్తుల విషయంలో జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. శరీరం మొత్తం కప్పబడి వుండేటట్లు దుస్తులు వేసుకోవాలి.
3. పురుగు మందు చల్లే పరికరాలను పరీక్ష చేయండి.
4. నీరు, సబ్బు, తువ్వలు మొదలైనవి అందుబాటులో వుండాలి.

5. ప్రక్కనే పని చేసే వారికి మీ పురుగు మందులు చల్లే కార్యక్రమం తెలపండి.

6. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ, పురుగు మందును

వేరే డబ్బాలలో లేదా, వాటర్ బాటిల్లోకి మార్చరాదు.

పురుగుమందు చల్లేటప్పుడు తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు

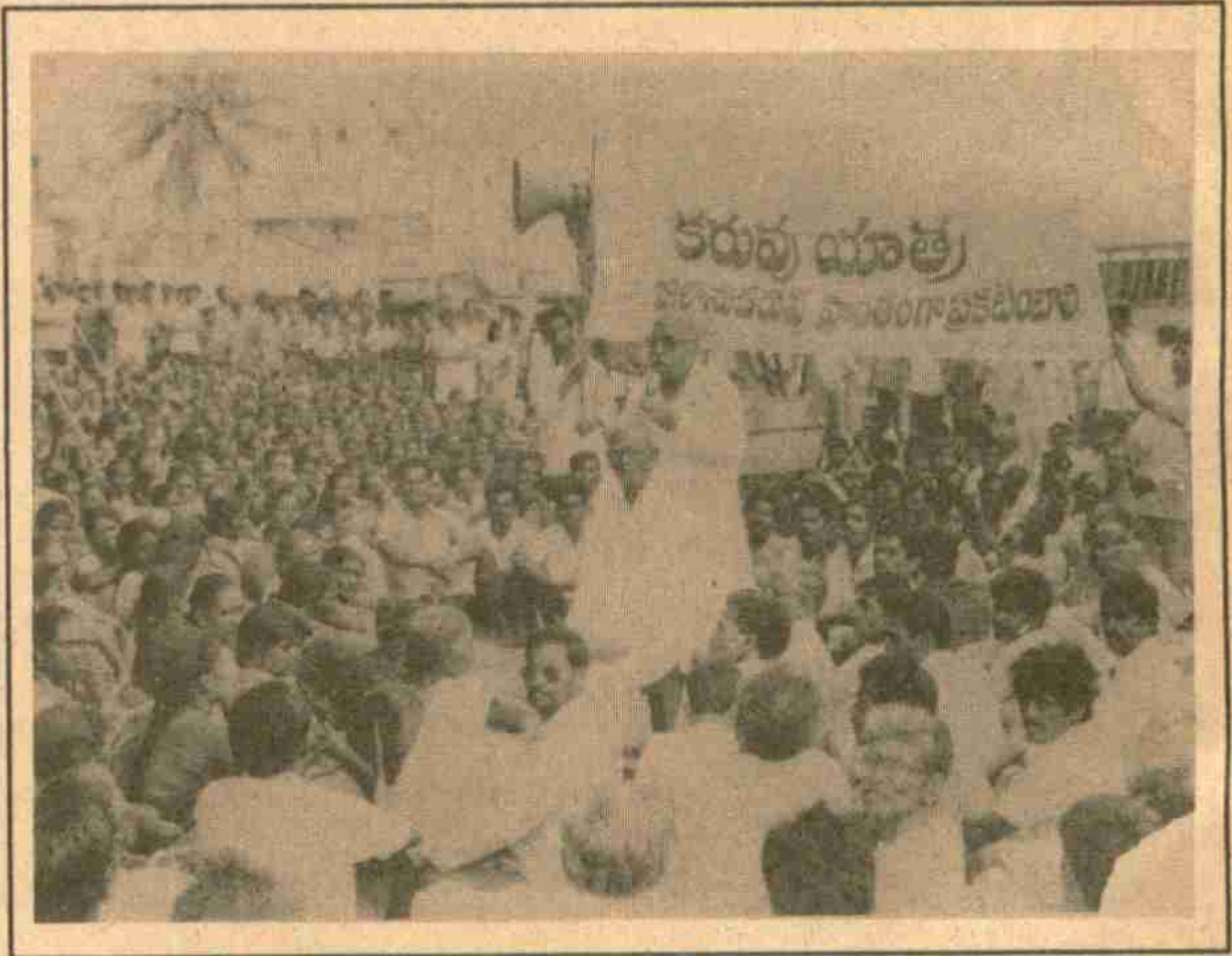
1. ఒంటరిగా పురుగుమందులను చల్లకండి.
2. చల్లేటప్పుడు, ఆహారపదార్థాలు తీసుకోవడంగాని, బీడీలు, చుట్టలు తాగడం కాని, కల్లు లేదా నీరు తాగడం గాని చేయరాదు.
3. గాలి వాలం ఆధారంగా చల్లాలి.
4. చల్లడానికి వాడే గొట్టపు రంధ్రాలని నోటితో వూదడం మొదలైన పనులు చేయరాదు.
5. చల్లిన తరువాత పురుగు మందులను పాలంలోనే వదలి వేయరాదు.
6. చల్లిన తరువాత డబ్బాలను శుభ్రంగా కడిగిన తరువాత భూమిలో పూడ్చాలి.
7. చల్లిన తరువాత దుస్తులను, వాడిన పరికరాలను శుభ్రం చేయాలి.
8. పాలంలోనికి కొంచెం సమయం వరకు ఎవరినీ రానీయరాదు.

పై జాగ్రత్తలను పాటించి ఆరోగ్యమును మహా భాగ్యంగా భావించి, పురుగు మందుల ప్రమాదకర లక్షణాల నుండి రైతులు తమను తాము రక్షించుకోగలరు. స్థానిక డాక్టర్లు, రైతుసంఘాలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు, రైతులకు పురుగు మందుల వినాశక పరిణామాలను తెలియజేసి, రైతులందరినీ చైతన్యపరచి, పై జాగ్రత్తలన్నీ పాటించజేయాలి.

రైతుసంఘం కార్యక్రమాలు

రాష్ట్రంలో తాండవిస్తున్న కరువు సమస్యపై ఈ కాలంలో జనం పెద్ద ఎత్తున ఆందోళన చేస్తున్నారు. విశాఖ పట్నంలో సెప్టెంబర్ 1వ తేదీన 3 వేల మందితో రైల్వే స్టేషన్ నుండి కలెక్టర్ ఆఫీసు వరకు ర్యాలీ జరిగింది. అనంతరం వారంతా ధర్నా చేశారు. అన్ని వర్గాల గ్రామీణ పేదలు ఇందులో పాల్గొన్నారు. రాష్ట్ర వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం నాయకులు శ్రీ కె.కృష్ణమూర్తి, జిల్లా రైతు, వ్యవసాయ కార్మిక నాయకులు శ్రీ పి.వి. రమణ, పేటకోట జగన్నాథం, బాలకృష్ణ తదితరులు కూడా పాల్గొన్నారు. అనంతరం వారు కలెక్టరును కలిసి అర్జీ ఇచ్చారు. జిల్లాను తక్షణం కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించాలని, పనులు కల్పించాలని, రైతులకు అప్పులివ్వాలని, సబ్సిడీ ధరలపై విత్తనాలు, ఎరువులు సరఫరా చేయాలని, చెరకు రైతులకు బకాయిలు చెల్లించాలని డిమాండ్ చేశారు - దానికి ముందు జిల్లా రైతు, వ్యవసాయ కార్మిక సంఘాల ఆధ్వర్యం వివిధ గ్రామాల్లో గ్రూపు మీటింగులు నడిపారు. మండల కేంద్రాల్లో

సదస్సులు, ధర్నాలు పెట్టారు. అనకాపల్లి ఆఫీసు వద్ద 300 మందితోను, అలాగే అచ్చుతాపురం, కళింకోట, చోడవరంలో కూడా ధర్నాలు జరిగాయి.

కలెక్టర్ కార్యాలయం ధర్నాలో ప్రసంగిస్తున్న శ్రీ కె. కృష్ణమూర్తి

జిల్లాను కరువుగా ప్రకటించాలని విశాఖ కలెక్టర్ కార్యాలయం వద్ద రైతు వ్యవసాయ కార్మికుల ధర్నా

కృష్ణా జిల్లాలో 5 మండలాల వద్ద కరువు సమస్యపై ధర్నా జరిగింది. వెయ్యిమంది రైతులు పాల్గొన్నారు. సాగర్ కుడికాలువకు నీరు వదలాలని రైతులు ఆందోళన సాగించారు.

ఖమ్మం మార్కెట్ యార్డులో పెసలు ధర తగ్గించగా రైతులు ఆందోళనకు దిగి పెంచుకున్నారు.

నల్లగొండ జిల్లా మిర్యాలగూడలో వెయ్యి మందితో మిర్చి రైతుల సదస్సు జరిగింది. ఈ ఆందోళన ఫలితంగా మిర్చి మార్కెట్ను ప్రారంభించి రైతుల దగ్గర నుండి కొన్నారు. ఇదే ప్రాంతంలో సాగర్ కుడికాలువపై వున్న లిఫ్ట్ను విద్యుత్ సరఫరా ఆపివేయగా అందరినీ కలుపుకొని వెయ్యిమందితో సదస్సు పెట్టారు. ఆ మరుసటి దినం నుండి సరఫరా యథావిధిగా ఇచ్చారు (మిగతా 23 వ పేజీలో)

జిల్లాలో కరువు సమస్యపై 14 మండలాల వద్ద ధర్నా చేశారు. అధికారులకు అర్జీలు సమర్పిస్తూ తక్షణం కరువు సహాయ కార్యక్రమాలు ప్రారంభించాలని, శాశ్వత పరిష్కారానికి తోడ్పడే శ్రీశైలం ఎడమ గట్టు కాలువ, శ్రీరాంసాగర్ 2వ దశను చేపట్టాలని డిమాండు చేశారు. ఈ మధ్య కొంతమంది స్వార్థపరులు ఈ సమస్యపై విచ్చిన్నకర నినాదాలు లేవదీయడాన్ని, రైతు సంఘం తీవ్రంగా ఖండించింది. హక్కుల సాధన కోసం సమైక్యంగా నిలబడి పోరాడాలని విజ్ఞప్తి చేసింది.

ప్రకాశం జిల్లా అద్దంకి ఏరియాలో సాగర్ కుడి కాలువ చివర భూములకు నీరందించాలని కోరుతూ 400 మంది రైతులు అద్దంకిలోని ఇ. ఇ. కార్యాలయం వద్ద ధర్నా చేశారు.

గత ఏడాదికి ఈ ఏడాదికి పోల్చుతూ మార్కెట్ లో వినియోగ వస్తువుల ధరలు

సరకు	1992 సెప్టెంబర్ లో	1993 సెప్టెంబర్ లో
బియ్యం	4.75	6.20
కిరోసిన్	2.66	2.96
వేరుసెనగనూనె	27.00	36.00
సన్ ఫ్లవర్ నూనె	30.00	40.00
డాల్ డా	34.00	42.00
బెల్లం	7.00	12.00
పంచదార	9.00	11.50
చింతపండు (పిక్కితో)	4.00	6.00
బంగాళదుంపలు	2.50	5.00
ఉల్లి	2.50	5.00
రవ్వ	5.50	7.00
గోధుమపిండి	5.50	7.00

వందరోజుల్లో ధరలు తగ్గిస్తామన్న వాగ్దానం గాలికెగిరిపోయింది. ధరల రాకెట్ ఎంత స్పీడు పోతుందో మరి!

“మన రైతువాణి”

మా స ప త్రి క

వార్షికోత్సవ ప్రత్యేక సంచిక - 1993 నవంబర్

“మన రైతువాణి” మానవత్రికగా సంవత్సరం పూర్తిచేసుకున్నది. ఈ నందర్బంగా నవంబరు సంచికను వార్షికోత్సవ ప్రత్యేక సంచికగా తీసుకొని రావాలని సంపాదక వర్గం నిర్ణయించింది. ఈ సంచికలో ప్రముఖులు, శాస్త్రవేత్తలు, రైతు నాయకుల ప్రత్యేక వ్యాసాలతో మీ ముందుకు రాబోతున్నది. ఈ నదవకాశాన్ని పాఠకులు, ప్రకటన కర్తలు ఉపయోగించుకోగలరని ఆశిస్తూ ఉన్నాం.

- ➔ ప్రత్యేక సంచిక వెల : రూ.5-00.
- ➔ 10 కాపీలు పైన తెప్పించుకున్న వారికి 20% కమీషన్ ఉంటుంది.
- ➔ ఆర్డర్లు డబ్బుతో సహా అక్టోబర్ 25లోగా పంపాలి.
- ➔ చందాదారులకు మామూలుగానే పంపబడుతుంది.

ప్రకటన టారిఫ్

కవర్ పేజి (కలర్స్) : రూ.5,000-00

లోపలివెపు కవర్ పేజి : రూ.3,000-00

లోపలి పేజి : రూ.2,000-00

మనం - మన ఆహారం

గత సంచికలో ఆహార ధాన్యాలు, పప్పు దినుసులు గురించి తెలుసుకున్నాం. ఈ సంచికలో ఆకు కూరలు, ఇతర కూరగాయలు గురించి తెలుసుకుందాం.

ఆకు కూరలు :

పొలకూర, తోటకూర, చేమకూర, మురిగాకు, ఆవకూర, మెంతుకూర వంటివి మనం తీసుకునే ఆహారంలో కొత్తవి కావు. బాగా పరిచయమైనవే. గత పట్టికల్లో చూసినట్లయితే విటమిను 'ఎ', 'బి', 'సి' కాకుండా, కాల్షియం, ఇనుములు పుష్కలంగా లభించే మార్గాలు. నిజానికి ఇవి విటమినులు, ఖనిజాలును మరగకాచి వడబోసిన మాత్రలు లేక బానిక్యులుగా చెప్పవచ్చు. అంతేకాదు ఇవి అన్నింటి కంటే చౌకగా లభించేవి. పెరళ్లలో సులభంగా మనం పెంచగలిగినవి. ఒకసారి దిగువ పట్టిక చూడండి. అవి ఎంత త్వరగా తినాలో మనకు అర్థమవుతుంది.

ఇతర కూరగాయలు :

ఆకుకూరలు తరువాత వచ్చేవి ఇతర కూరగాయలు. వాటిని మనం దుంపలుగాను, కాయలుగాను విభజన చేయ వచ్చును. వీటిలో ఉడక బెట్టిన తర్వాత తినేవి, కాయలు పచ్చిగానే తినవచ్చు. దుంపకాయలో చేరినది కర్ర పెండలిం. దానిని కేరళలో ఎక్కువగా తింటారు. బంగాళదుంప, చిలకడ దుంప, కంద, పెండలిం ఈ ఆహార పదార్థములన్నియు అరుగు దరికు వచ్చే పండి పదార్థములు కలవి. అందువల్ల ఇవి కేటోరిను అందివ్వగలవు. వండిన తర్వాత తినే కూరగాయలు దేశంలో

అనేకంగా వున్నాయి వంకాయలు, బీన్సు, బఠాణీ. ఈ బఠాణీలో అనేక రకాలు. గుమ్మడి మొదలైన కాయ దినుసులలో కూడా రకాలున్నాయి. మంచి గుమ్మడి, బూడిద గుమ్మడి, పొల్లకాయ, సారకాయ (ఆనపకాయ), కాకరకాయ, అరటి కాయ పనసకాయ బెండకాయ, మురిగకాడ, గోబీ పువ్వు క్యాబేజీ మొదలైనవి. ఈ రకరకాల కూరలు భోజనానికి ఒకవిధమయిన రుచిని కల్పించడమే కాకుండా, కొన్ని విటమినులను, ఖనిజాలను సమకూరుస్తాయి. జీర్ణానికి రానటువంటి వీచును (చెత్తవంటి దాన్ని) కూడా సమకూరుస్తాయి. ఇది ఆహారము జీర్ణము కావడానికి తోడ్పడు తుంది. నిజానికి వండిన కూరగాయలు పాష్టికాహార విలువ దృష్ట్యా మన దేశీయుల భోజనంలో ప్రధానమైనవి కావు. కూరగాయలను చాలసేపు వండటంగాని, వేయించటం గాని, ఉడక బెట్టి ఆ నీళ్లను వంచి వేయటం గాని చేస్తే వాటిలో ఉండే విటమినులు, ఖనిజాలు నశించి మరింత హాని కలిగిస్తాయి.

ఆ విధంగా కాకుండా కూరగాయలను పచ్చిగానే తిన్నట్లయితే మన అవసరాలకు తగినట్లుగా విటమినులు, ఖనిజాలు, పుష్కలంగా వాటి నుండి లభిస్తాయి. అటువంటి కూరగాయలు, ముక్కిలుగా కోసిన ఉల్లిపాయలు, బోమోబోలు, కేరల్ దుంపలు, ముల్లంగి, దోస కాయలు చేరినవి కొబ్బరి, చింతపండు, ఉల్లి పాయలు, నువ్వులు మొదలైన వాటిలో నిమ్మపండు చేర్చిన పచ్చళ్లు లేక చట్నీలను కూడా పై వాటిలో చేర్చవచ్చు. వచ్చే నెల పండ్లు-ఫలాలు గురించి...

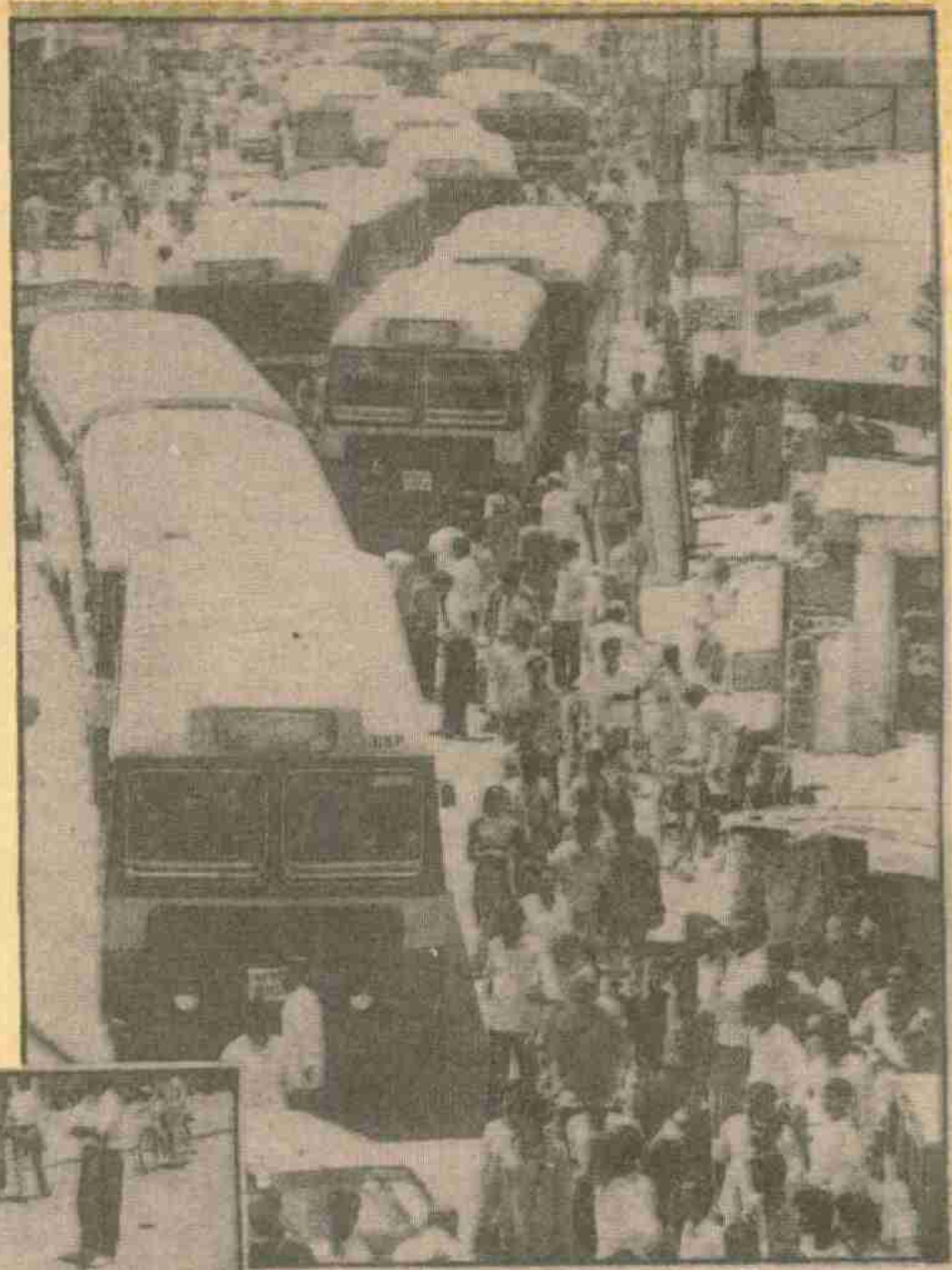
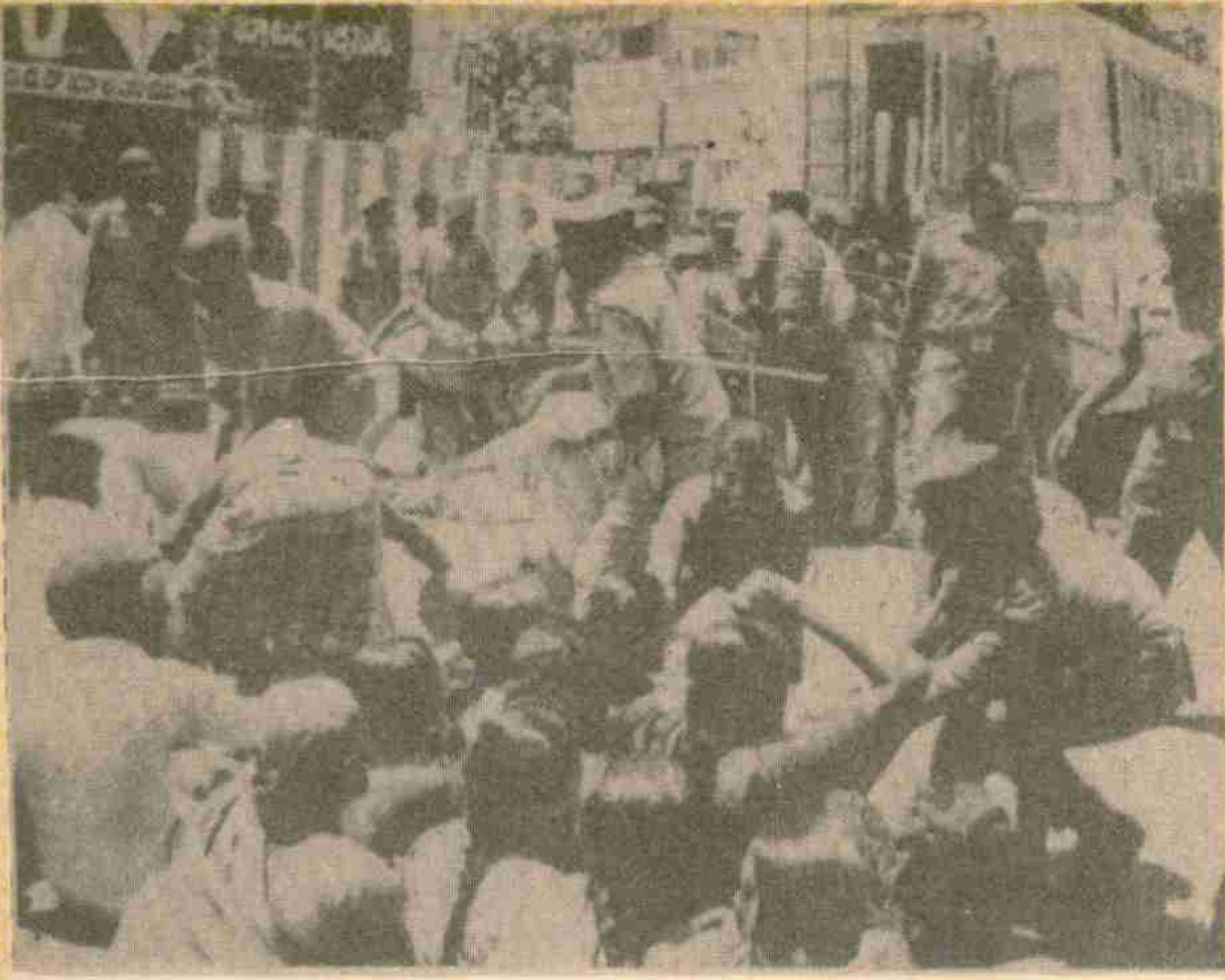
(నశేషం)

ఆకు కూరలలో వున్న విటమినులు - ఖనిజాలు

విటమినులు	వివరం	పొలకూర	తోటకూర	చేమకూర	మునగ కూరలు	ఆవకూర	మెంతుకూర	పెద్దవాడైన పురుషుడికి ప్రతిరోజు తినవలసినది.
నూరు గ్రాముల ఆకు కూరలో ఉన్న పరిమాణం								
విటమిను 'ఎ'	కేరల్ దుంపలు-1800	5,600	5,500	10,000	7,000	1,300	2,300	750
మైక్రోగ్రాములు	నెయ్యి-							
	బొప్పాన-							
విటమిను 'బి'	గుడ్డు-	800	1,500	1,000	1,000	900	1,150	25
మైక్రోగ్రాములు	మాంసం-							
	బొప్పాన-							
విటమిను 'సి'	ఉపరికాయ-	30	100	12	220	60	50	50
మిల్లిగ్రాములు	విమ్మరసం-							
	బొప్పాన-							
కాల్షియం	రాగి-	70	400	220	450	370	400	400-500
మిల్లిగ్రాములు	రొయ్యలు-							
	పొండ్రిలు చేపలు-							
	పాలు-	10	25	10	7	12	17	20
ఇనుము	కాలేయము-							
మిల్లిగ్రాములు	పార్శ్వ చేపలు-							
	గ్రహీణాం-							

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

వ.నెం.	జిల్లా పేరు	సెప్టెంబర్ లో నమోదైన వర్షం	ఇదే కాలంలో సాధారణ వర్షం	తేడా శాతం + లేక -	93 జూన్ నుండి సెప్టెంబర్ వరకు నమోదైన వర్షం	ఇదే కాలంలో సాధారణ వర్షం	తేడా + లేక -
1.	శ్రీకాకుళం	163.2	211.4	-23	589.2	692.2	-15
2.	విజయనగరం	179.9	203.8	-12	556.7	729.5	-24
3.	విశాఖ	178.2	188.0	-5	507.8	618.3	-18
4.	తూర్పు గోదావరి	170.3	182.9	-7	539.6	732.9	-26
5.	పశ్చిమ గోదావరి	132.9	167.0	-20	540.6	727.0	-26
6.	కృష్ణ	105.6	160.4	-34	405.3	669.4	-39
7.	గుంటూరు	114.0	146.2	-22	394.1	546.5	-28
8.	ప్రకాశం	108.0	116.2	-7	292.5	348.2	-16
9.	నెల్లూరు	78.1	102.3	-24	230.8	308.6	-25
10.	కర్నూలు	102.6	142.3	-28	408.5	449.4	-9
11.	అనంతపుర్	82.3	123.2	-33	277.4	297.6	-7
12.	కడప	81.8	131.1	-38	307.6	393.7	-22
13.	చిత్తూరు	160.7	121.9	+32	452.8	377.6	+20
14.	రంగారెడ్డి	139.3	209.7	-34	468.0	661.9	-29
15.	హైదరాబాద్	123.0	169.8	-28	529.5	632.9	-16
16.	నిజామాబాద్	103.6	207.0	-50	720.3	950.4	-24
17.	మెదక్	70.1	202.3	-65	575.1	801.1	-28
18.	మహబూబ్ నగర్	130.0	165.5	-21	347.5	597.5	-42
19.	నల్గొండ	94.8	165.1	-43	401.6	548.8	-27
20.	వరంగల్	165.0	194.7	-15	697.5	868.8	-20
21.	ఖమ్మం	157.2	190.7	-18	688.7	847.5	-19
22.	కరీంనగర్	128.0	193.1	-34	652.5	800.8	-18
23.	ఆదిలాబాద్	137.9	182.6	-24	816.0	904.3	-10
24.	ఆంధ్రప్రదేశ్	126.4	168.6	-25	495.9	630.7	-21

సెప్టెంబర్ 9 భారత్ బండ్ దృశ్యాలు

From :

Editor

Mana Rythuvani

30A, Old MLA Quarters

Hyderabad - 500 029.

To

Address :

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	Rvvo1A / 21
పుస్తకం పేరు	రేఖాపాఠం
తారీఖు	22/8/23
మొదట అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	29
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	
పేజీలు విడదీసినది	pragathi pragathi
స్కాన్ చేసినది	manasa
పరీక్ష చేసినది	MOUNIKA
పేజీలు పరిశీలించినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	NO
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good